د كتاب ځانګړني:

❖ كتاب نوم :: **د ډيوي رڼا ته** (شاعري)

❖ ويناوال :: محمد نادر دانش

❖ اړيكي :: ۰۷۰۷۸۰۹۵۰۱

❖ برېښناليک :: nadir.danish@gmail.com

❖ خپرندوی :: **يار خپرندويه ټولنه**

❖ ننګرهار_ افغانستان

❖ ۰۷۷۳۹۳۴۴۵۹

❖ yar_pub@yahoo.com

❖ كمپوز :: ويناوال

❖ پښتۍ او ډيزاين :: رحمن الله بهير

❖ چاپشمېر :: ۱۰۰۰(يو زر)

❖ چاپ وار :: لومړی

❖ چاپ كال :: ۱۳۹۱المريز

❖ خپرنيز لړ :: ۴ (څلور)

ترلاسه كولو ځای: يار كتاپلورنځی، اسحاقزي ماركيټ

لاندېنی پوړ جلال اباد۰۷۷۳۵۳۴۷۰۳

چاپ حقوق يې له خپرندويې ټولني سره خوندي دي.

رڼا ته

لومړۍ شعري ټولګه

محمد نادردانش

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

ډالۍ

هغو ته؛ چې تر پښو لاندې يې جنت دی.

هغو ته؛ چې زه يې د انساني ژوند په اصولو وپوهولم.

خپلې خوږې مور او د قدر وړ پلار ته مې!!

دانش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپرندويې ټولنې يادښت

د پښتو کتابونو د چاپ او خپرېدا لپاره ګڼ شمېر خپرندويه ټولنې شتون لري او هره مياشت په لسګونو کتابونه چاپ او خپرېږي؛ خو په دې ګڼ شمېر کتابونو کې بيا هم د شاعرۍ کتابونه خپل د پامور ځای نه لري. لاملونه به نور هم لري؛ خو يو لامل يې د خپرندويو ټولنو لپاره د خرڅلاو مسئله هم کېدای شي، چې اوسمهال پر هر ډول شعري ټولګې باندې څوک پيسې نه ورکوي.

خو زموږ په ځوانو شاعرانو کې ځينې شاعران داسې دي چې که د خپل زړه د درد خبره هم کوي؛ نو په نوي انداز يې کوي او داسې يې کوي چې خپل لوستونکي ته په کې يو پيغام ورکړي. د دې ډول شاعرانو شعرونه ډېر مينه وال لري او خلک يې د کتاب په پېرېدلو نه پښېمانه کېږي. په دې ځوانو او نوښتګرو شاعرانو کې يو ياد نوم هم محمد نادر دانش دی. ښاغلی دانش له ډېر پخوا راهيسې په دمه دمه شاعري کوي؛ خو ښه يې کوي.

يار خپرندويه ټولنه د ښاغلي دانش لومړۍ شعري ټولګه (د ډېوې رڼا ته) په دې يار خپروي چې په لوی ننګرهار کې يې پر شاعرۍ خوره مرموزه خاموشي ماته کړې اوسي. يار خپرندويه ټولنې تر دې دمخه هم يو شمېر کتابونه خپاره کړي دي او ژمنه ده چې له خپل توان سره سم به د خپلو درنو ليکوالو او شاعرانو غوره کتابونه تاسې ته وړاندې کوي. راځئ چې اوس د ښاغلي دانش (د ډېوې رڼا ته) کېنو.

درنښت

يار خپرندويه ټولنه_جلالکوټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو شيبې د ډيوې له يوه اور اور کې سره

نوميالی عارف شاعر اروابښاد طاهر «کلاچوي» وايي:

د ډيوې په اور کې حسن وي طاهره!
ګنې هسې اور نه تښتي پروانه هم

خبره د ښکلا او د حساس طبيعت ده او دا يوائې د شاعر په برخه رسېدلې ده. ستر عالم مولنا ابوالکلام ازاد رح وايي، چې د انسان تصور له قهريه صفاتو څکه پيل شويدی چې د کايناتو فطرت د تعمير او تخريب په پرده پټ دی. د ودانۍ د ښکلا ليدلو له پاره د پوهې او بصيرت يو لړې ليدونکی نظر مطلوب دی؛ خو څرنګه چې بشري فکر لا ماشوم دی، نو سترګو يې تر اوسه دغسې ځواک نه دی پيدا کړی. په دنيا کې د هر شي غوندې د هر فعل څرنګوالی خپل طرز او مزاج لري، ودانۍ (تعمير) يو داسې حالت دی چې تګلاره يې سر تاسري سکون او چوپتيا ده، خو تخريب داسې پېښه ده، چې يون يې يو بشپړ ښورښ، وېره او وراني ده. د تعمير ايجاد نظم، جمع و ترتيب دی، خو د تخريب سلب، ګډوډي او اختلال وي.

د يوې مانۍ د جوړېدا پر وخت کوم شور نه محسوسيږي، خو غورځېدل يې د يوې چاودنې او انفجار په ډول وي، د دې حالت فطري پايله دا وي، چې حيواني طبعيت له سلبي کړنو سمدستي اغېزمن کيږي، خو ښکلا يو ځل په مشاهده کې نه راځي او وخت غواړي. دا خو د ښکلا فلسفې ته ورته شاعرانه څېړنه وه، خو صوفيان بيا تر دې وړاندې تللي، هغوی دغه بلوغ هغه وخت بشپړ ګڼي چې د ملک افراد ملکوت او د ملکوت هغه جبروت ته ورسي.

په هر صورت موخه مو دا وه چې ښکلا پېژندنه يوه زړه چاودون ته اړتيا لري او شعر چې له ښکلا جوړ دی، يو ځل خپل ادراک ته راوستل او پرې سمدستي پرېکړه کول به له فن او هنر سره جفا وي.

ښاغلی دانش د ځوانو شاعرانو تر منځه هغه ويناوال دی چې د ښکلا له ډيوې يې ډېر طوافونه کړي او بيا يې چې خپلې مشاهدې ته راوستې، نو يو ښکلی او له روايت سره سم اظهار يې ورکړيدی.

له روايت نه مطلب هغه پښتني تهذيب دی، چې د اسلام له مقدس دين سره دومره ګډ شوی، چې اوس يې هر شيطان په بېلښت کې پاتې راغلی دی او که د فن خبره هم وي، خو خپل ارزښتونه له لاسه نه شي ورکولی:

لږې کړه جامونه ساقي زهر دې شي نه يې څښم
ما په محبت کې د ايمان لاره نيولې ده

ښکلا په مشاهده کې راوستل اسانه خبره او د هر چا د وس نه پوره نه ده. ماشومان هم پدې تکل وي، چې د لمر وړانګې راونيسي. زمونږ کلاسيک شاعر دغې ناممکن «ممکن» ته داسې نغوته کړې، چې:

د هلک په دود په لاس کې قمر نيسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ښاغلی دانش د ښکلا په تجلیَ نه بسیا کېږي، یو څه وړاندې ځي، عمق او تل ته ورښکته کېدل غواړي. ترکومه چې د شعر خبره ده، ورسپېدلی ښکاري، خو دغې فاصلې ته لا ډېر تقرب د عرفان ښېپې او وزرونه غواړي:

تاسو به ملګرو له سپرلي نه دګل تمه کړئ
زه د ګل د شونډو د پرهار زړه پسې ګرځمه

یو کلتور او ثقافت هغه وخت مري، چې ژبه ومري؛ خو د ژبې مړینه سمدستي او یو ناڅاپه نه وي، په ژبه کې ملي ارزښتونه له منځه وړل د هر کولتوري یرغل ستراتیژیکه موخه وي؛ خو د ځوانانو شاعرانو تر منځ ښاغلی دانش لکه چې په شعوري ډول دې ازمېښت ته پام اړولی، که په شعر کې یې د مینې او جمال یادښت هم وي، خپل اسلامي او ملي انفرادیت نه فنا کوي، هغه چې «حیا» او «جنډه» څه ډول سندریزه کوي د اورېدلو دي:

نور که مې هېڅ هم پدې رنګ کلي کې ونه موندل
مینــه بــه در ولېـږم حیـا بـه درتــه ولېـږم
کله چــې راځــې نــو زما قــبر ته جـنـډه راوړه
ګرانــې! د دانـــش دا تمـنا بـــه درتـه ولېـږم

د جسماني ژوند عشق تش د تاثراتو هیجان وي، په حقیقي عشق کې تاثرات، حکمت او د حقیقت احساس یو ځای وي. د فکرو تصور په وړاندې مادي هستي یا زماني و مکاني وجود محدود او تنګ دی. محسوسات بیا د معقولاتو په وړاندې یو زندان دی. شاعر د لا متناهي جمال د یوې ډېرې محدودې برخې ادارک کولی شي. څرنګه

چې کاینات د تجلیاتو د ظهور محل دی؛ نو څه چې د ښاغلي دانش د مشاهدې په ګرفت کې راځي. هغه د ښکلا انځور ګڼلی شو:

ماته یاده شوه د چا د بارخـو اوښکه
پـر ګلـپاڼـه دا شبنم لکه جانـان دی

د اسلامي ختیځ د شاعرۍ عرفاني اصطلاحاتو خو په لویدیځ کې د سمبولېزم په نامه ادبي ښوونځی رامنځته کړ او دا هماغه استعاره او تشبیه ده، چې الماني فیلسوف «هګل» یې د ختیزې شاعرۍ بوتان ګڼي؛ خو چې شعر له دې پرته نه ښایسته کېږي، نو ښاغلی دانش هم د انګور استعاره د شرابو له پاره راوړي او بیا چې یې ناروا بولي، نو په ورستوالي یې غندي، او پدې توګه یو ښکلی مذهبي او ملي روایت انځوروي:

د وطن عشقه نشې ته دې حیران یم
چې څو چنده له وراسته انګوره ښه ده

د دانش د همدې غزل یو بل بیت لوستونکي ته یو نومیال سلف اروابښاد «خادم» یادوي :

قلم ښه دی کتاب ښه دی په لاسو کې
خو تر دې هم کله توره ښه ده

پر هېواد سر ورکول خو د هر پښتون مسلمان میراث دی، دانش هم د غزا لېوال دی، خو د حمزه رح بابا غوندې جنت له هم د پښتو سره ځي او پدې شرط چې شهادت مني، خو دا نه مني چې ګنې حوره د ده له محبوبې ښخه ښکلې ده او همدا یې انفرادیت او تشخص دی:

د هېواد مینه مې وروليې غزا ته
خوږه یاره تر تا کله حوره ښه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګران دانش په شعر کې به د ګوتې اېښودلو ځای هم وي، خو زه د حیواني دماغ غوندې ځان د سلبي صفاتو نه اغېزمن کوم او د ده په یو ښکلي شعر درنه ځان ژغورم:

هغه سپوږمۍ ده چې تر ما راځي نو شپه سبا وي
زه لکـه لمر، فرصت د یو بل د لیـــــدو نه لـــــرو

په شاعرانه ولولو
ناګار
پوهنتون مېنه
۲۳/۸/۱۳۹۰

زړه مې زخمي دی دا چې نه ژاړمه
دا خو غرور زما په سترګو کې دی

شعر د هغو غږونو د اهنګن تناسب ټولګه ده چې له امتزاجه یې موسیقي رامنځته کېږي. د شعر ژبه پر هغو غږونو روږدې ده چې له تکرار او تناسب نه یې موسیقي رامنځته کېږي دغه موسیقي وال غږونه پر خپلې خوږلنۍ د زړه له حرکت سره جوخت په سر او تال او لی کې له خولې داسې راوځي چې د اورېدونکي غوږونه خپلو اورېدو ته هڅوي او پر زړه یې سمدستي اغېز ښندي. دغه اغېز د زړه رګونه په ترنګولو راولي. د انسان په وجود کې یو پټ شور او حرکت راولي. دا شور او حرکت د ذهن پردو ته ځان رسوي. ذهن غښتلی کېږي او فکري کچه لا وده مومي. نو د شاعرانو خبرې بې اغېزې نه وي، بدرنګې نه وي او بې مانا نه وي. د زړه له حرکت سره سم داسې له خولې راوځي چې د بل زړه رګونه په خپلې ښکلا او اهنګینو غږونو په ترنګولو راولي. هغه انګوال غږونه چې اوډون او ښه یې یو داسې پټ شور او حرکت لېږدوي چې د زړه د رګونو په ترنګولو سره سره د ذهن پر پرده سیوری پرېباسي، دغه شاعري د ملت د وېښولو او لوري ورکولو په برخه کې تر بلې هرې لارې او ځواکه د ټولنې د غښتلتیا او پرمختګ لپاره اغېزمنه تمامېږي. پایله داسې اخلو چې شعر د کلاسیکوالي پر بنسټ د خوند او ژوند نوم دی. د خبرو هنر دی. د ده خواږه ارمان ارزښت لکه په ایرو کې ورک سره زر دي چې شعلې یې ځان ځلوي.

د شعر په نوم ډېرې داسې منظومې ټولګې خپرې شوي دي چې زموږ کره کتونکي یې دغه مطلق حکم ته اړ کړي چې: شعر زیات شوی، تش ته باید پام وشي. دوی هره منظومه وینا شعر ګڼلې؛ خو هره منظومه وینا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر نه ده او نه د شعر غېږ یا چوکاټ یوازې نظم ګڼلی شو. شاعري د نظم او نثر په دواړو غېږو کې ډېره تته برېښي. موږ د اوسني نظم او نثر په غېږ کې دګوتو په شمېر داسې ټولګې پیدا کولای شو چې هغه د شعر په ګاڼه ښکلې وي یا شعري تومنه ولري. شعر د چا نسخه او فرمایش نه مني. ځان ته په خپله یو چوکاټ پیدا کوي.

زموږ په پښتو اوسنۍ شاعرۍ کې ایله ساه پیدا شوې. موږ باید د شاعر ذهن محدود نه کړو. پرې یې ږدو چې شاعرانه وینا راواوروي. د ارواښاد استاد عبدالرحیم الهام په وینا شاعر اېلتې نه وایي. شاعر خوشال وي، شاعر حمید وي، شاعر حافظ وي ... د شاعر ذهن پراخ او د الفاظو جادو ګر وي. وینا یې په خپله داسې ښکلې او اغېزمنه وي چې زړونو ته په خپله لار باسي. اوسمهال موږ د پښتو شاعرۍ په غېږ کې داسې ځوان استعدادونه وینو چې د هغوی وینا په خپلې شاعرانه تومنې او اغېز پر زړونو حکومت کوي. د دوی ګانده له هیلو ډکه برېښي. د دوی ذهن او زړه باید وهڅول شي چې خپله وینا د فکر و خیال په خوږو کې راونغاړي او له بدرنګو او ناموزونو غږونو ډډه وکړي. داسې څه ووایي او پر داسې ژبه یې ووایي چې د ژوند پر پاڼه خپله بڼه وځلوي او پر خپلو خوږو یې د انسان تخیلي او فکري ځواک راوپاروي او پیاوړی یې کړي.

زموږ په ځوان شعري بهیر کې یو هم د دې ټولګې ویناوال دانش دی. د دانش په وینا کې داسې شاعرانه خبرې اورو چې هغه د تخیل په پارونه او فکر په ځواکمنېدو کې ونډه اخیستی شي. د ده دغه شاعرانه خبرې او شاعرانه الفاظ داسې ذهني او عیني انځورونه وړاندې کوي چې هغه نور زموږ د ټولنې دودیز خوي ګرځېدلی دی. زموږ غوږونه او سترګې ورسره لا له وړاندې بلدې دي. خو د ده کمال دا دی چې ده په بېل رنګ او خوند کې وړاندې کړي دي. زموږ تراژیدي او زموږ د ژوند حالت هغه څۀ دي

چې ولس ورسره بلد دي او نور یې پر وړاندې یو ډول معافیت اخیستی دی. وینې، اوښکې، جنګ جګړې، ظلم، تشدد، فساد او ... هغه ویيونه او کلمې دي چې زموږ په شاعرانه او تته منظومه وینا کې خپل ځان ځلوي. د ټولنې ناخوالې او دغه تراژیدیک حالت هغه ناظم او ناثر چې تخیلي ځواک ونه لري، هغه یې داسې وړاندې کوي چې وینا یې اغېز نه لري.

شاعر همدغه حالت پر داسې الفاظو انځوروي چې هغه پر اورېدونکي اغېز ښندي او په بار بار یې لولي. زموږ مذهبي کسان او په تېره هغوی چې لا مذهبي او دیني خبرې په منظومه ژبه وړاندې کوي، ځان ورته داسې برېښي چې د پند او نصیحت خبرې یوازې دوی کوي او دا نور خوشې .... وایي. زموږ شاعران همدغه موضوعات چې ټولنه ورسره ښکېله ده، بیا تش د شعار یا موزونو خبرو په توګه نه وړاندې کوي، بلکې همدغه موضوعات د شعر په ژبه انځوروي. یوه بېلګه یې د دانش لاندې بیت څرګندوي چې په نظم کې یې شاعري کړې ده.

دا خلک پر قبرونو شمعې ولې بلوي؟
ملګرو خیر رسېږي هلته چا ته د ډېوې

شاعران د موضوع د فقر پر رنځ نه اخته کېږي؛ خو که د خولې غږونه یې له اهنګوال تناسب او امتزاجه بې برخې شول؛ نو د ده وینا به هم لکه تشې موزونې خبرې شي او مخامخ لوری به بایلي. دوی همدغه یوه موضوع، همدغه په ټولنه کې نورې دودیزې خبرې رااخلي او د بېلابېلو بڼو په ورکولو سره ځانته مخامخ لوری پیدا کوي. د دانش وینا که د سکالو یا موضوع په لحاظ نوې نه ده؛ خو په داسې ژبه او الفاظو یې وړاندې کړې چې رنګ یې نوی دی. بل کمال یې دا دی چې پر مصنوعي

(c) ketabton.com: The Digital Library

صنعتونو یې ژبه نه ده روږدې کړې او نه یې پرې انځورونه وړاندې کړي دي. دلته یې بېلګې وړاندې کوو:

نه خو ماشوم یم او نه عقل دومره خام دی زما
هرې ورې ورې خبرې ته دې پام دی زما
ژونده دا ته به هم پر ما باندې حساب یې یو وخت
چې نه معلوم در کې سهر او نه ماښام دی زما

★★★

که یو څو تنه بدرنګ له کلي وځي
زه باور لرم چې جنګ له کلي وځي
که همداسې ځان ځاني او تالان ګډ وي
جنازې به څنګ په څنګ له کلي وځي

★★★

ذکر د رب د زړه له تله کړو تر خدایه رسي
شېخه! په ګوتو کې عادت موږ د تسبو نه لرو.

★★★

سیتار راواخلئ، منګی واخلئ، ترېنه ترنګ پورته کړئ
له دغه کلي جنازه نوره د جنګ پورته کړئ

★★★

ورځم له هغه ځایه مې سپوږمۍ ته لاس رسېږي
دا لارې جوړې شوي دي پر غره د څه لپاره؟

★★★

د یار له لاسه تمام عمر مجازات ښه یې
ته دې بې درده نه شې زړه همداسې مات ښه یې
خیر دی دونیا دې ستا اسباب د برائت نه مني

ته رسېدلی خپل ضمیر ته په اثبات ښه یې

چې څنګه په کې دا ځلې د ګل شونډې پر هر شوې
سږ کال له پسرلي نه ګیله ډېره ډېره راغله

★★★

کله دې سره راته تار تار کړي کله سپین څېرې کړي
نور دې ګنډی نشم ګرېوانه ډېر دې ستړی کړمه

★★★

جانانه! تانه شکایت تر اوسه
لکه رنځور زما په سترګو کې دی
زړه مې زخمي دی، دا چې نه ژاړمه
دا خو غرور زما په سترګو کې دی

★★★

له جنګه ستړي یوو په جنګ کې ګوزاره نه کېږي
ملګرو نور د تورو شرنګ کې ګوزاره نه کېږي

★★★

د خپل وجود قد و قامت سره روان نه شومه
زه د حالاتو نزاکت سره روان نه شومه
دا چې تیندک خورمه په لار او تاته نه رسېږم
ستا په طرف استقامت سره روان نه شومه

خو کله صنعتونه کاروي؛ نو هغه هم نوي دي. د ده کمال دا دی چې دی په تشبیه کې د وجه ښه نوښت ته پام کوي. ځکه د تشبیه په صنعت کې ټوله ښکلا او زور په وجه مشبه، د استعارې په وجه جامع قرینه او د سمبولونو په برخه کې د شخص یا لیکوال د خپل ذهني سمبول په کارولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې دی. د دانش له ژبې دغه يو څو صنعتونه وړاندې کوو، چې په خپل نوښت ځان راښيي:

موازې کرښې يـوو نقـطه د تقـاطع نـه لرو
زه او جـانـان يـو بل تـه لار د رسېدو نـه لرو

★★★

نـه شـور کوې نه کلی خبـروې نـه دومره ژاړې
ته ماغونـدې نـه اوښکې توېوې نه دومره ژاړې

★★★

پـه شهيـدانـو داسې ښکلې شوې زمـوږ هديرې
بس لـکه يـو يـو چـې غمـې پـر ځمکه ولـګوم

★★★

د دانش د شاعرۍ خوږلني يوه په دې کې هم نغښتې چې لفظونه يې داسې پر اهنګوال مزي پېيلي چې ژبه يې روانه او د غږونو له تناسب او تکراره يې ښکلې موسيقي رامنځته شوې. لکه په لاندې بيت کې د (ډېرو) تکرار، د (و)، (ړ)، (ډ)، (ې) غږونو تکرار د شعر موسيقي رامنځته کړې:

د ډېـرو پر مـزار بانـدې و خت بلـې کړې ډېـوې
پـه ډېـرو مقبـرو بـانـدې خوره شوه لـوپټه

شعر د خبرو او کلمو د اوډون هنر دی. دغه خبرې او کلمې کله په داسې ښکلو ترکيبونو کې وړاندې کېږي چې پر معنوي ارزښت سربېره ښکلاييز ارزښت لري. په شعر کې حسي او ناحسي کلمې کله ناکله داسې ترکيبونه رامنځته کوي چې په شعر کې هغه ډېر د پام وړ دي او په تخيل پارونه کې ډېره ونډه اخلي. د دانش په شعر کې ځای نا ځای د حسي او ناحسي کلمو اوډون تخيلي ځواک ځرګندوي او د لوستونکي

خيال راپاروي. لکه په لاندې بيت کې چې خندا او زړه يو بل ته غاړه باسي. خندا يوه ناحسي او زړه حسي دی. که څه هم حسي کلمې تر ناحسي د ليدونکي يا اورېدونکي تخيل او احساس ډېر راپاروي، خو دلته خندا د زړه حسي کلمې له رنګه رنګ اخستی، لوستونکی او اورېدونکی د خندا ارزښت ته د زړه په ارزښت قايلېږي، ځکه هغه خندا چې د زړه له تله وي، هغه خوږه او ښکلې وي. دلته د تشبيه نوښت په دې کې دی چې مشبه حسي او عقلي او مشبه به هم حسي او عقلي راغلي:

لکه غوټۍ چې شـي موسکۍ سپرلي ته غاړه ورکړي
داسې مې ستـا هـره خـندا زړګي ته غـاړه ورکړي

په دې ټولګه کې پر هنري ارزښتونو او ښکلا سربېره داسې انځورونه هم تر سترګو کېږي چې هغه پر سترګو د ځينو کمزوريو له امله خواره نه برېښي او يا سترګو ته اوبه نه ورکوي. لامل يې دا دی چې دانش کله ناکله په لوی لاس کلمې په داسې مصنوعي رنګ رنګولې چې طبعي رنګ يې ورته خړ پړ کړی؛ خو مصنوعي رنګ يې کومه ځلا او ښکلا نه لري. ځينې غږونه يې په اهنګواله برخه کې يو له بله سره اړخ نه لګوي. يوه مسره يې په يوه اهنګ کې ده او بله يې بيا په بل. دغه د اهنګ ټکر د شعر ښکلا تته کړې، دلته ژبنی دروندوالی شته:

نور کـه مې هېڅ هم په دې ړنګ کلي کې ونه موندل
مينـه بـه دروليـږم، حـيا بـه درتـه ولېـږم

★★★

ستا سـترګې چې شي پنـاه لـه سترګو مـې
ورکـه شــي اشنـا رڼـا لـه ســترګـو مـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دانش شاعري مخ په پخېدو ده. کومې کمزورۍ چې د ده په شاعرانه وينا کې اوس مهال تر سترګو کېږي، دا ډېرې تنې دي. د دانش له شعره داسې ښکاري چې د ده پر ذهن د لنډيو سيورى هم غوړېدلى دى.

لنډۍ يې لوستي له لنډيو سره مينه لري، په تلوتلو کې دانش ته د خداى له درباره د ښه شاعرانه سفر غوښتنه کوم او خپلې خبرې د ده پر هغه بيت راټولوم چې د لنډۍ له رنګ يې يو څه رنګ اخيستى دى:

زېړ مازيګر دى ياره بس دى ښېرې مه کړه ورته
که دانش مړ شي؛ نو جانان به درته څوک ووايي؟

خداى دې نه کړي.

ازمون

۲۱/ ۱۲/ ۲۰۱۱

جلال کوټ

سريزې

سفر به دیار احساس

اینجا اشک با شوق و احساس در هم آمیخته شده... اینجاه احساس می شود که قلب درتب و تاب در هوای غبار آلود سینه در تپش است.

اینجاه چقدر حسرت است که ساعت ها نا گفته های دلت را برای محبوبت با زبان احساس در روشنای شمع که شعله اش میلرزد، میخندد، میرقصد، و هم گریان است بیان کنی و هیچ مانع نباشد.

محمد نادردانش به عنوان شاعری پویا کلیات آشعار وی در وصف حال و بیان احساسات فردی و شخصی او دیده میشود. آشعار عارفانه، فرا گیری گرایش ها و اندیشه های درونی شاعر و سروده ها با موضوعات اجتماعی، ادبی، عاشقانه، و گاه رواشناختی است، گاه تاریخ گرا و گاه حماسی،گاه تغزلی و گاه ظنزآمیز و گاه ترکیبی، آشعار فهم ساده و زبان شعری دارد، دانش از زبان و قدرت شعر در ابراز عقایدش بهره می گیرد. و هم در عرصه زبان و بیان شاعرانه، به پختگی و درخشش فزون تر دست یافته است. دانش برخوردار از آگاهی پیشروی شعری و ترنّمی استوارتجربه شعری امروز توانسته میان واژه و آرمان، و میان هنر پل بزند، آشعار وی بیانگر احوال و افکار و نشانگر اندیشه و عاطفه وی است که در تمامیت مجموعه او جاري است، و سیمای روشن از شعر اش ارائه داده است، قدرت بیشتری در بیان دارد با لطافت و پختگی افکار از این مرحله گذاشته و خود را از بند احساسات فردی رها کرده به مسائلی پرداخته که جامعه به آن نیاز دارد در این

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرحله سعی نموده به واقعیت صورت شاعرانه بدهد، ،در قطعات دلنشین و زیبای خود به توصیف احساسات لطیف خود مهارت خاص بخرچ داده است. دانش از جمله شاعرانی است که مسائل اجتماعی را با زبر دستی خاصی به قالب شعرونظم ریخته است، تعبیرات و اصطلاحات او ساده و عامیانه است،گاهی شعر وی از شدت روانی به صورت یک مکالمه دلنشین و زیبا مجسم میشود، آشعار اش رابه صورت عام فهم در آورده در قطعات وی به خوبی صدای نفس کشیدن و فریاد زدن حس میشود یک شگفتی برای مخاطب می‌سازد که روح آن را درگیر خود می‌سازد، مثل صدای آبی در جویی بار که گاه باد می‌آید و این صدا را با خودش می‌برد و گاه نزدیک گوش ماست،از احساس جانب مقابل الهام گرفتن و یا هم نوشتن شعر از احساس مونث، به نظر میرسد زنده گی واقعی خود را محتاطانه تمثیل کرده.

به نظر می رسد، نظم ذیل با تجارب عاطفی شخصی شاعر سرو کار دارد، جنبه های عاطفی بر آشعار سنگینی میکند به طوری که به روایت ارتباط به ظاهر ناکام بین شاعر و معبود اختصاص یافته به طوری که از لابه لای این آشعار به جزیات این ماجرای عشقی پی برد که شاعر صادقانه آن را با مخاطب خود در میان گذاشته، و از درد فراق چنین می سراید:

تــه د رنګــونو رنــاګانــو د ښار
زه د لــوګــو او د لمــبو د کــلي
نه زما زړه ستا څـراغـونه غواړي
نه ستا په زړه کې شته ارزو د کلي
پوهیږم تانـه هیــره شویـده اوس
« اکو بکو سر سینکو » د کلي

قطعه :دیگر، ترجمانی از حس عاطفه و اندیشه عشق و زندگی را تصویرمی‌کند چنین است، لذّت از مهتاب از امواج پر از لطف دریا از ریزش کفآلود و خروش یك آبشار زیبا . نگاه چنین موجودی به زیبای های طبیعت می نگرد، زبان شعری به بیان احساسات و سردون اشعار رومانتیک موضوع غیر معمول و تبو در جامع نیست.

به عنوان مثال:

که تــه اور شــې کــه لمــبه درغــاړې وځم
زه وېــرېــږم نــه، راځــه درغــاړې وځم
تا تــه نــه درځي هــېڅ چــل د پخــلایــنې
هــر ځــل زه له تــا سره درغــاړې وځــم
زما سترګو کې دې خپل تصویر لیدی شې
بختــورې! ایېــنه درغــاړې وځــم
زنده ګی نــه مې زړه تور دی مــرګه راشــه
نــن پــه خپــلــه اراده درغـــاړې وځم
ساقي! تــا نـــه چـــا لپــاره غــاړه اخلم
پیــمانــه پــه پیمــانــه درغــاړې وځم
دانــش چــا سره دردونـــه خپل شریک کړم
بــله نــه لــرم چـــاره درغـــاړې وځــم

دانش در قطعات که نغمه شادي را از ياد برده و اینك بر باغ بی‌برگ و برش نوحه مي‌سرايد پس عجيب نیست كه شاعر به جان اندوهگینش چنين غمي بنشيند و بر بخت خويش و در راه ماندگي‌اش مرثيه ساز كندبا دل آزردگي مي‌گويد: همچنان ستمها و جنايتها، و باجها و تاراجها جاري است كه خود را ناگزير از تلخي و تلخ گويي مي‌بيند چرا كه باليده و پروردۀ باغ ناكامي و تلخ كامي است؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

باغي که خاکش را ـ چه بسیار ـ به خون فرزندانش کشیده‌اند؛ خاك سرزمینی که درازناي تاریخش چه رنج‌ها که ندیده... چه دردها نکشیده:

له ماښامه تر سهاره، خلک تښتي
هم له کلي، هم له ښاره، خلک تښتي
خدایه بیا مو څه افت په وطن راغی
بیا له کوم یوه ښاماره خلک تښتي
چا ترې ټولې ځانګې پرې کړې لغړ ښکاري
د بر کلي له چیناره خلک تښتي

شعري که گاه با خواندنش تلخی ستم وآوارگی در هر رگمان جاری میشود.

در این شعر شاعر چنان غرق در تصورات شخصي خود شده. از قابلیت تعمیم پذیری غافل مانده است، و شعراش مانند جزیره ای در میان تاریکی به مخاطب میرسد، در این موقع مخاطب هیچ راه ورود به شعر پیدا نمی کند و سرگردان راه باز گشت پیش میگیرد، شعری که خصوصی بودن آن می توانست مخاطب را وارد فضای جدید بسازد, نگاه متفاوت و چند زبانی را در شعر خودش به کار برده است.

ژړل مې یو سړي نه ګیله ډېره راغله
بېګا مې له زړګي نه ګیله ډېره راغله
بل هر سړی په کانو ولي ماته په خندا شي
له دغه لېوني نه ګیله ډېره راغله
چې زه دې مخ ته ځیر شم ، نو دا شرک شي چې را پریوځي
جانانه ستا پیکي نه ګیله ډېره راغله
چې څنګه په کې دا ځلې د ګل شونډې پرهر شوې
سږ کال له پسرلي نه ګیله ډېره راغله

ګیله له خپلو کیږي خو دې خپل زړه ته حیران یم
چې څنګه یې پردي نه ګیله ډېره راغله
زه ګل ته لاس نږدې کړمه، دا کلک راپورې نښلي
دانشه! له اغزي نه ګیله ډېره راغله

باید به عرض برسانم:

به اندازه فهم و برداشت خود در این مورد اظهار نظر نمودم. قضاوت بشتر را میگزاریم به شخصیت های مسلکی و صاحبنظران.

به امید موفقیت های هر چی بشتر تان در تمام امور زنده گی، و چشم براه دست آورد های تان در آینده کامگار باشید.

با عرض ادب

مژده منصور شهر کولن جرمنی

۰۹,۱۱,۲۰۱۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ګلابه راته ګران دی یو سړی

د شاعرۍ منشاء او خټه خامخا مینه او عشق وي، زه خو د شعر قوت او بې قوتي د شاعر د مینې په قوت او بې قوتۍ پورې تړم. سمه ده چې د استادانو له ویناوو سره سم به مراقبه، مطالعه او مشاهده د شاعر د شاعرۍ ملا ورتړي؛ خو زه وایم چې د هر ناروغ نالښت د هغه په ناروغتیا پورې اړه لري. د غاښ درد ډېر وي؛ خو د ګوتې زخم هومره نه خوږېږي، نالښت یې هم همداسې درواخلئ.

که موږ شاعري له درده راپورته شوی نالښت وګڼو؛ نو بیا د شعر له تخنیکي چوکاټونو وراخوا په شاعرۍ کې ښه او ناښه نه شته، څوک به څه ډول د ډېر درد، د ډېر نالښت ستاینه وکړي او د لږ درد، د لږ نالښت، نه.

خبره په درد کې ده، زما په سترګو کې ستا د زړه له درده راپیدا شوي نالښت سره ځکه اوښکې پیدا کېږي چې دا درد پر ما هم تېر شوی دی یا ترې همدا شېبه دردېږم، زه دې نو شاعرۍ ته ښه نوم ورکوم، د هغه بل د غوږ له درده راپورته شوی نالښت ما ځکه نشي اغېزمن کولای چې تر دې دمه مې دا ډول درد نه دی لیدلی؛ خو

خدای مه کړه چې زه دې د هغه پر درد و نالښت وخاندم او شاعرۍ ته دې یې «ناښه» نوم ورکړم، که ورکوم یې زیاتی ورسره کوم.

محمد نادر دانش مې له نادرو یارانو څخه یو دی، زه یې تل د دردونو نالښت ته اوښکې تویوم، هغه هم هر وخت زما له وی وی او چیغو سره خپلې اوښکې یو ځای کوي، ما ورته یو مهال لیکلي ول چې:

کټ مټ مات زما په شان دی یو سړی
تـر ګلابـه راتـه ګـــران دی یو سړی

د هغه له زړه هم کوم ځای ماته دغسې یوه خبره راوتې وه، موږ دواړه پر یو بل ځکه ګران یوو چې زه د دانش په څېر مات یم او هغه زما په څېر، نو دواړه یو د بل شاعري یو د بل د زړونو له غږ سره سمه ګڼو.

ما د دانش شاعري ډېره لوستې؛ خو خپله دانش مې کم، د دانش کمې لوستنې هم دی پر ما داسې زده کړی دی لکه د لومړي ټولګي الف انار، ځکه دی هم د خپلې شاعرۍ په څېر روان، ساده او ښکاره دی، دی او د ده په پوستکي کې دننه لالهانده شاعر دانش یو ډول دي.

دانش په خپله شاعرۍ کې د جانان او دوران په دواړو غمونو غمېدلی، هغه به په دې دواړو غمونو کې څومره خوند لیدلی وي چې وایي:

مرغکۍ مـې د زړګي رنځــوره ښه ده
زنـده ګي تر یــو حـد مجبــوره ښه ده

که تاسې غواړئ له مینې او عاطفې څخه جوړ دغه دانش ښه وپېژنئ؛ نو د نور ټول کتاب تر څنګ یې د پورته بیت غزل د زړه له کومې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

غور ولولئ، وبه وینئ چې دانش پر جانان، قام، وطن، علم او ښکلا او رڼا باندې څومره مین دی، چېرته ولاړ دی او څه وایي؟

د دانش شاعري د هغه له قامت څخه ډېره دنګه ده، دانش لږه شاعري کړې ده؛ خو د خپل زړه غږ ته یې غوږ ایښی او بیا یې هماغه غږ ته د الفاظو جامې ورکړي دي. هغه په دې کار کې په چا پسې نه دی تللی، بلکې د خپل زړه په غږ پسې تللی دی.

تر ما پورې، زیاتره شاعران چې کله د ګېډې د دوزخ د ډکېدو غم پر سر واخلي؛ نو له شاعرۍ ورو ورو لرې کېږي؛ خو زموږ د دانش کمال دا دی چې په باد و باران، سفر او حضر کې شعر لیکلی شي او لیکي یې. زه مې خپل ورور او د هغه شاعرۍ ته د اوږد ژوند لپاره د لوی رب دربار ته لاسونه لپه کوم، هغه ته دې ډېر مبارک وي چې موږ او تاسو یې (د ډېوې رڼا) ته کېنولو.

درناوی

هجرت الله اختیار

جلالکوټ

غزلیـــز مجمر

د سندریز ماښام او چاودلي زړه نه وروسته، د شعر او ادب مینه والو لوستونکو سره د ډیوې رڼا ته مخاطبېږم، د سلامونو او نېکو هیلو پر ځای ورته یوه خوږه او په ولسي لهجه اموره ډالۍ وړاندې کوم چې د تخیُل له بڼه راټوله شوې داسې غنچه ده چې د شعر او ادب د هنر هر لوستونکی په کی د خپلې خوښې او طبعیت ګل موندلی شي؛ خو دا ځل خپلو درنو مینه والو ته په یو غزلیز مجمر کې د ډیوې رڼا ږدم، چې د یو ځوان او هڅاند شاعر دانش لیکنه ده.

دانش په خام عمر کې پاخه خیالونه رانغښتي، د خپل فکر او خیال غزونې یې ډېرې په مهارت د شعر نهایي پړاو او تړاو ته رسولي او د شعر تعریف یې واقعیت ته تسلیم کړی، چې شعر هغه موزون کلام دی چې د خپل حقیقت او واقعیت په بنیاد په زړه او ذهن چک ولګوي او لوستونکی په صحنه کې واقع کړي، هغه که حماسي وي، که عشقي او یا هم د فلسفې او تصوف نړۍ وي.

دینـداري، تـقـوا، توخـه درسره واخله
ممکن نـه دي تلل جنـت ته بې اسبابه
دا نـړۍ بـوله پـه مثـل د سراب
تـــنده نـه ماتېـږي هېڅ وخت له سرابه
پـه یـوه شېـبه پیـدا او هم پناه شي
د ژونـدون مانـا لـږ زده کړه لـه حبابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعر لوستونکو ته د عالم کاینات د هر نعمت ذکر کړیدی او له ذکر سره سره یې د اخرت او په اخرت کې د نعمتونو او د هغه د حساب کتاب اشاره کړېده او په ژوند یې هېڅ باور نه دی پرېښی او واقعاً باور پرې په کار هم نه دی او ژوند یې صرف د حشر میدان دپاره د توخې وسیله ګرځولې خو په دغه لنډ ګنډ ژوند کې یې انساني عطایف او لطایف له نظره نه دي غورځولي او مینه یې د ژوند په ختّه کې په هنر اخکلې او د امید او درمان رنګ یې پرې ډېر په شوق شیندلی، د تصور مصور یې د خط و خال قلم له ذوقه ډک کارولی. چې د سینګار بېلګې یې تاسې ته مخې ته ږدم او د شعر او ادب مینه مو پرې ماتوم:

پـرهـر پـرهـر زړه مـې تـکور غـواړي
لېـونی! ستـا د شونـډو اور غـواړي
وصـال دې یــو رنګه لمبه لمــبه کــړم
فــراق دې بـل شــان یـاره زور غــواړي

★★★

له مرګ سره اشنـا کړمه ، له ژونـد سره اشنـا کړم
ستا سترګو زه د زړونو له پیوند سره اشنـا کړم

★★★

دانـش لار د یار په سترګو بانـدې ګـوري
دا رڼـا تـر بــلـه هـره نـوره ښه ده

★★★

عشـقه ! نـالوستی یم ، مـا ستا سیپـارې نـه دي لوستي
خطـاء به کېـږي اشنـا ما سیپـارې نـه دي لوستي
پرېــږده چې ولـولم د سترګو د کتـاب پـاڼـې دې
ډېـره مـوده وشـوه ما دا سیپـارې نـه دي لـوستـي

زمـا د کانــي زړه نـــه کـرکـه کېــږي
زه پــه سینه کې زړګــی مــوم ساتــم
جــانان مې خـــوي د ماشومــانـو کوي
زه بــه تـر څــو زړه د مـاشـوم ساتــم؟

★★★

ډېــره مــې **دانـشه**! د لاسا کـړه خــو
مـړه دې شي جـذباتـو کې دا نــه راځي

خو شاعر په یو شعر کې په نازکه ژبه خنډینه ګیله له خولې ایستلې ده خو چې دا ګیله یې د کوم امید په طمع په زړه کې غولځُله او په اورینه حساسه کې له خولې وتې چې منفرد او جداګانه جذبات غواړي. د شعر مرکزي هسته په کوم مدار څرخوي که دا یې په ډاګه کړې وای؛ نو ښه به وای ځکه چې د خیال نا وکی، خو یې په جذباتوکې واقع ده هغه په مرور حالت کې ده او که په نازنینه ادا کې په کومه صحنه کې چې دلاسا ضروري شي؛ نو هغه صحنه حتماً جذباتي شي، دلاسا او جذبات پر یوه وخت فضا منفي اثر ته وړي، خو دلته مثبت دی. شاعر خپله اعتراف کړی او لوستونکي یې په انحراف کې پرېښې دا هم د ډیوې رڼا ته سوری دی، شاید شاعر دغه سوري ته د جذباتو اظهار غوښتی وي خو بریالی شوی نه دی، ځکه یې بې درېغه ښېرا له خولې وتې چې مړه دې شي جذباتو کې دا نه راځي؛ خو ډېر زر یې خپله ګیله بېرته اخیستې او په وصال دومره باوري شوی دی، چې د زمانې د ناخوالو هېڅ پروا یې نه ده کړې او نامنونکي هجران ته یې په زغرده د مبارزې اخطار اعلان کړی.

هجـره! کـه ستا ترخې شېبې مو تر مرګي ورسی
نــور بــه دې څــومره پــوروړي او باقي پاتــې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مینې او محبت په لار کې یې اغزن هجران ډېر شاته پرېښی او په تادی، تادی یې ځان د عشق منار ته رسولی او هلته یې د عشق په ګل ورین ثاني جنت کې خپل سکون موندلی او بې واکه یې نامرادې ښېرې له یاده ویستلي او خپل مقدس مرام ته یې رجوع کړې او په وفا یې ایمان څرګند کړی.

د اغـزیـو خـوا ته تم لکه جـانـان دی
پـه دې بـوټـي کې ګل سم لکه جانـان دی
لاړم ورسېـدم عشـق کې انتـها ته
د جانـان غم راتــه هم لکه جانــان دی

شاعر که له خپل فشار سره سره د لوستونکو فشار په ګیله منو خاطرو په غمیزو صحنو اعظمي درجې ته لوړ کړی، نو بېرته د صداقت او وفا په خوږو او د محبت په صحنو او د هغه پر اعتراف له تریخوالي ویستی او په ډېر مهارت یې په پرله پسې شعر نارمل او معتدل حالت ته راوستی او قناعت یې اول خپله کړی او بیا یې لوستونکي ته ورکړی. داسې برېښې چې ښاغلی شاعر په خپله هم د الفت د ټغر په پیشکه ناست او په یوه وخت له نشیب و فراز سره مخامخ دی خندا او ژړا یې غبرګه ده:

چې پـه راتلو کې یې د تـلو نـښې دي
دایې خنـدا که د سلګو نـښې دي
په دانـش غم او ښادي ګـډه راغله
ځکـه یـې ورکې د لیمو نـښې دي

دا حالت د دې ښکارندوی دی چې دانش صیب د نازک مزاج او نري زړه خاوند دی خپلې سل ګیلې د یار په یوه خندا هضموي او له خولې یې نه وباسي نو ځکه ورته وایم چې:

کله کانې غوندې کلک شې کله ګل غوندې رژېږې
عجب خوی دې دی دانشه چې په ټوکه ام خپه کیږې

خو شاید علت یې دا وي چې په یوه وخت کې په یوه سینه کې دانش دوه زړونه ساتلي چې په یو زړه کې د یار مینه او په بل زړه کې د وطن او قوم مینه پالي. دا پالنه حتماً زور غواړي خو دانش په کوچني عمر کې پخې مینې ته اراده کړې او انصاف یې هم بد نه دی؛ ځکه که د تخیُل او تصور پر محور یې د ارمان ناوکی، نازولې او انساني اکرام او احترام پېرزوینه یې پرې کړې نو له وطن سره د مینې ناوې یې بې پوښتنې نه ده پرېښې او د خیال په رنګین قلم یې غبرګې ناوې ډېرې ښې سینګار کړي، که په انساني مینه کې په اکرام او احترام قایل دی همدغسې د وطن په مینه کې د ولس په پیوستون او ویښتابه یقیني دی د خاورې سالمیت په یووالي او اتفاق کې ګوري د مینې او خلوص وېش یې مساویانه دی:

که یـو څـو تنـه بـدرنـګ له کلي وځي
زه باور لـرم چـې جنـګ له کلي وځي
که بې ننګـو ته مـو خپلې سیمې فرش کړئ
پښتنو! ستاسې به ننـګ لــه کلي وځـي

یا دا چې:

متـــــې راونغاړی، امـــو نه اباسینه پـــورې
له هر یو کانې نه د خپلو وینو رنګ پورتــه کړئ
قـلم ښــــه دی کـتاب ښـه پــه لاسـو کـې
خــو تــر دې هـــم کلـه کلـه تــوره ښـه ده

★★★

کـه د خپـل وجـود بقا غــواړئ ملــګرو
دښمنـانــو بانــدې مور تل بــوره ښـه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا مې سینه لمبو ته سپر ده، لا بې وسه نه یم
ټوپک په لاس هم مې په غاړه ګردنۍ ساتلې

خو د سولې پیغام هم زمزمه کوي او خپل ولس د جنګ او نفرت له اوره لرې ساتي:

له جنګه ستړي یوو په جنګ کې ګوزاره نه کېږي
ملګرو نور د تورو شرنګ کې ګوزاره نه کېږي

★★★

پــه شهیدانــو داسې ښکلې شوې زموږ هـدیرې
بس لکه یـو یـو چـې غـمی پـر ځمـکه ولګـوم

لکه څرنګه چې شاعر د خپل دود او دستور په درنو کانو د تخیُل او وطن مینه تللې ده همدغسې یې د نوي نسل د ذوق خیال هم ساتلی او د شعر په دنیا کې یې ازاد شعر سره هم انصاف کړی او له پامه یې نه دی غورځولی خو هغه لذت او لطف چې شاعر په ولسي او دودیزه شاعرۍ کې مومي په ازاد شعر کې نه دی موندلی خو د ټولنې د ځوانې طبقې خاطر پرې ګران دی او د دغه صنف سره یې هم اشنایي ښودلې ده او په ټګ ټک کې یې مخ ورګرځولی او د ذهن تر نیوکې یې ترې څه رااخیستي چون د دا نش د شعري ټولګې بحث دی خو د نثر په ډګر کې هم جلوه ګر دی او د نثر لیکنې کمال او جمال هم لري د وعدې په نامه د ده د نثر بېلګه ده چې په تمثیلي ډول د یو سندریز سریال په شکل د خپلو مینه والو د ذهن د تسخیر په منظور یې ډالۍ کړې، نورې لیکنې هم لري او لګیا دی قلم یې ګرځندی او ذهني ذوق یې ژوندی دی. په یوه وخت له لوستونکو سره سره د اورېدونکو په ذهن هم قبضه اخلي. د دانش د شعر خاصه ښکلا او کمال دا هم دی چې شعر یې موسیقیت لري، هغه یې که

غزل وي، رباعي، چاربیته، نظم او که ازاد شعر او هر شعر چې موسیقیت ولري هغه تل پاتې وي او زر له مینځه نه ځې تل د خلکو په زړونو او ذهنونو کې ناست وي. زما یاد شي چې دانش د شعر په توده ځمکه لومړني قدمونه ایښودل نو شعرونه به یې ماته ښودل ما به له نظره تېرول یوه نیمه نیوکه به یې داسې کړې وه، چې ډېره پخه نښه به یې ویشتلې وه، چې د ډېرو پخو پخو شاعرانو د ډیرې لاندې به پټه وه، زه به حیران شوم چې دانش په ابتدا کې د دومره ذهین او محلل احساس خاوند دی دا به په انتها کې کوم حدود احاطه کوي واقعاً چې دانش زما له اټکل سر سم په یو وخت کې په دواړو ډګرونو کې وځلېد چې هغه یو د نثر ډګر او بل د شعر شاید زما دغې اټکل سره د نقد وارثان اتفاق ونه کړي خو زه ورته په ډاګه وایم چې مه چلوئ د تعصب لینده پریدئ چې د خیال کونترې د خپل پرواز وزرې د ابتکار او تخلیق په ګل ورینه فضا کې پرانیزي پریدئ چې سپرلی ګلونه وغوړوي او په ټول چمن کې د تخیُل د غنچو رنګونه وشیندي. د تعصب پر ځای له هڅونې کار واخلئ، تر څو هر دردمن د پښتو شعر او ادب خوجین ته د ذهن له رشي نه څه مېوه ورواچوي او هغه مقدار خپل کړي چې د نړۍ نورقومونه پرې ویاړي او فخر کوي.

ځان ته من او بل ته پاؤ ښه نظر نه دی
د انصاف تله په لاس قضاوت ګرې
که د نقد په وجه زړه د مین مات کړې
یې به لوړ لکه چینار خو بې ثمر یې

خو زه به د نقد د وارثانو له قصده د دانش د ارمان او تخیُل ناوکۍ ته په ډاګه وایم او ګواهي به ورکوم چې ستا د حصول لپاره یې هلې ځلې کړې

دي شبګیرونه یې کړي دي د تفکر ستوري یې په مقایسوي جنګ وروستي سپوږمۍ سره یې عداوتونه کړي او د هغه له رڼا نه یې نور اخیستی ستا د سینګار لپاره او په جار جار به ورته وایم چې:

ستا د یادونو میلمستیا یې ډیره ښه کړیده
تمامه شپه ورسره ناست ؤ د ډیوې رڼا ته
که ستا د مینې خاطر نه وای په دانش باندې ګران
لېونی نه دی چې کیني دې بې اثرې رڼا ته

نو قدرمنو او زړه ته رانږدې د شعر او ادب لوستونکو مینه والو ما خو د دانش د ډیوې رڼا ته ډېر څه وموندل او اوس وار درکوم تاسې ته چې تاسې هم د ډیوې رڼا ته کینئ او د خپل طبیعت د زړه او ذهن د ذوق بېلګې په کې وموموئ دا تاسې او دا مو د ډیوې رڼا.

په ټوله ادبي پښتنه مینه
داکتر عبدالقدیر پښتونمل
ننګرهار جلال اباد
۱۳۹۰-۱۰-۱۰

د ډیوې رڼا ته!

درنو لوستونکو! د ډیوې له نوم سره ټول اشنا یو، ډیوه مو لیدلې ډیوه مو کارولې او اوس هم کله نا کله د ډیوې زړه راښکوونکې رڼا ته کینو. ممکنه ده ډیوه ونه توانیږي چې تر ډیره تیارې رڼا او ترږمۍ له مینځه یوسي، خو په خپلې تتې رڼا د نور او تیارو تر مینځ توپیر په ډیره ښه توګه په ډاګه کولای شي، دا رڼا که هر څومره لږه او تته هم وي خو زړونو ته ډیره روښنایي ورکولای شي. زمونږ په ټولنه کې د شهیدانو پر مزارونو خلک ډیوې بلوي، همدا ډیوه په کورونو کې هم بلیږي، ډیوه د علم او پوهې سمبول هم دی او ... ما هم له کوچنیوالي څخه تر اوسه ډېرې شپې د ډیوې رڼا ته رڼې کړي، د همدې ډیوې تتې رڼا ته مې د سپین کاغذ پر مخ ښایسته ډیرې کرښې د شعر په نامه کښلې دي.

زه د دې شعري ټولګې «**د ډیوې رڼا ته**» په اړه خپله د ښه او ناښه قضاوت نه کوم او نه دا وایم چې شعرونه مې راڅخه ورک ول، دلته ول، هلته ول، نه مې غوښتل چې چاپ شي او ... دا حق لوستونکو ته ورکوم؛ ځکه حق یې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو چې همدا شېبه مو د ډیوې تتې رڼا ته لیکل شوې ټولګه په لاس کې ده، تر بل هر چا ښه نظر څرګندولی شئ، زه هم له تاسو هیله لرم چې د دې کتاب له لوستلو وروسته خپلې مشورې او نېک نظرونه له ما ونه سپموئ، ښایي په دې کار تاسو هم له هغه کسانو شئ چې تر دې مهاله یې زما لاس نیوی کړی او تر ډېره یې په دې ډګر کې له ښویېدنې ژغورلی یم.

خوږو لوستونکو! د ډیوې په دې تته رڼا کې ښایې له یو نیم داسې شعر سر مخ شئ چې د مستۍ او شوخۍ رنګ به پکې له ورایه ښکاري، زه له تاسو ښاغلو او اغلو مخکې تر مخکې بښنه غواړم، دا چې دا یو نیم شعر ما ډېر پخوا لیکلی؛ نو هیله من یم چې زما د عمر د غوښتنو او تقاضو په نظر کې نیولو سره راته بښنه وکړئ او په دې شوخۍ مې ګرم ونه بولئ.

له درنو استادانو هر یو استاد فضل ولي ناګار، استاد لعل پاچا ازمون او ښاغلي ډاکتر عبدالقدیر پښتونمل څخه د زړه له کومې مننه کوم چې له ډیرو بوختیاوو سره سره یې بیا هم زما پر کتاب د خپل اند خواږه ولورول؛ سریزې یې پرې ولیکلې او ماته یې د شعر و ادب په ډګر کې د وړاندې تګ ډاډ راکړ.

ښاغلی هجرت الله اختیار او اغلې مژده منصور هم د منني حقدار ګڼم، چې په ډېره مینه یې پر کتاب لنډې؛ خو خوږې لیکنې وکړې، له ښاغلي اختیار څخه به یوه ځانګړې مننه د کتاب د پروف د کتنې په پار هم وکړم ښېرازه دې وي. د یار خپرندویې ټولنې له مسول ښاغلي رحمان الله بهیر څخه هم نړۍ مننه چې کتاب یې ډیزاین کړ

ښایسته پښتۍ یې ورته جوړه کړه؛ او د خپریدو چارې یې په خپله غاړه واخیستې.

محمد فاروق دیدار بیا هغه څوک دی چې هڅونې او لاس نیونې یې زه د دې وړ کړم چې دا دی نن ستاسو مخې ته د ډیوې رڼا ږدم، له ښاغلي دیدار څخه په مننه نه خلاصېږم او نه یې د خوږې ملګرتیا پور پرې کولی شم؛ ما به په لومړیو کې هم خپل شعرونه تر هر چا دمخه دیدار ته ویل او اوس هم له لیکلو سره سم یې د دغه خوږ ملګري تر غوږونو رسوم، دیدار هغه څوک دی چې زه یې د شعر له ښاپېرۍ سره یارانې ته و هڅولم؛ له ستر څښتن جل جلاله څخه ورته د اوږد او سوکاله ژوند غوښتونکی یم.

په تلو تلو کې غواړم چې له هغه انسانه هم مننه وکړم، چا چې وخت ناوخت درد راکړی، تر سهار یې د ډیوې رڼا ته کېنولی یم، د پرهرونو څړیکې مې کړیکې شوې، بیا ترې په منظوم ډول د شعر په نامه یو څه جوړ شول او اوس د یوې شعري ټولګې په بڼه ستاسو په لاسونو کې دي. زه یې د تېرو احسانونو پوره وړی او په راتلونکې کې هم ترې د دا ډول حاصلخېزه درد او غم غوښتونکی یم.

نور نو نه غواړم چې دلته راسره تم شئ، په ډېره مینه مو د هغې ډیوې رڼاته بولم چې ما ورسره شپې سبا کړي، په دې هیله چې له لوستلو یې خوند واخلئ او زړه ته مو لار وکړي، دا تاسو او دا هم د ډیوې تته رڼا.

په شاعرانه ولولو

محمد نادر دانش

جلالکوټ خپله مېنه

ستا پـه نـوم غواړم پناه لـه دې عـذابـه
الله نـــه يــم د دوزخ د اور لـه تــابـــه

دا نـــړۍ بــولــه پـــه مـثــل د سراب
تنــده نـه ماتېــږي هېڅ وخت له سرابــه

پـه يوه شبېـــه پيــدا او هم پنـاه شي
د ژونــدون مانـا لـږ زده کـړه لـه حبابـه

دينـداري، تـقــوا، توخـــه درسره واخلـه
ممکن نـــه دي تلـل جنـت ته بې اسبابـه

ورځ د حـشر الله خپـل پـــه عـدالت کې
دانش مه کړې مـخ تـورن او لا څوابـه

مـــوازي کـرښې يـــو نقـطـــه د تقـــاطعُ نـــه لـــرو
زه او جـــانـــان، يـــو بـل تـه لار د رسيدو نـــه لـــرو

هغه سپوږمۍ ده، چې تـر مـا راځي نو شپـه سبا وي
زه لـــکه لمر فـرصت د يو بـل د ليـدو نـــه لـــرو

داسې هم نه ده چې خوښي راته ژوند نه راکوي
داسې وخت هم نشته، چې اوښکه پـر ښو نـــه لـــرو

ذکـر د رب د زړه لـــه تلـــه کـــړو تر خـــدايه رسي
شېخـه! پـه ګوتو کې عادت مونږ د تسبو نـــه لـــرو

دانشه! زه او جانان،خدای شته چې تر اوسه پورې
اظهـــار د مينـــې پـه څرګنـــدو کليمـــو نـــه لـــرو

۱۱/۷/۱۳۹۰ جلال اباد ننګرهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستـا د میـنـې اراده نــه وه، جـانــانـه!
او زمـا بـلـه چــاره نــه وه، جـانــانـه!

زمـا زړه تــه، تـه لـه هرې لارې راغلې
خو ستا زړه تـه دروازه نـه وه، جانـانـه!

ستا بــه سترګې خوبــولې شوې او مړې شوې
لامړه شوې به ډیوه نه وه، جانـانـه!

زما سترګو تــه راګوره ځان سینـګار کړه
درسره کـه ایـنـه نــه وه، جـانــانـه!

په **دانش** دې دغه پاتې ژوند حرام شي
کـه یې میـنـه تاسره نـه وه، جـانــانـه!

۱۳۹۰/۱۲/۱۵ جلال اباد ننګرهار

نــه خو ماشوم یــم او نه عقـل دومره خـام دی زمـا
هــرې وړې وړې خبـرې تــه دې پـام دی زمـا

تـه پــه غلــطــه یــې او ستــا هـره ادعـا ناحقـه
زه چې منـم در سره خـدای کړی نــاکــام دی زمـا

ښکلو نه کرکه لـرم خدای شته چې ډیر بد خلك دي
تــه خفـه نــه شې ستا ښکــلا تــه احتـرام دی زمـا

ګوندې چې هیر دې کړم په دې نیت میخانې ته لاړم
اوس هم خُمار یمه، او س هم په لاس کې جام دی زمـا

ژونده! داته به هم پر ما باندې حساب یې یو وخت
چې نــه معـلوم در کې سهار او نــه ماښـام دی زمـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغروره نــه شې، چې بس یو په تا مې زړه خوږ شوی
دغــه عـادت پــه ټــولو ښکلو بانـدې عام دی زمـا

هغـه چـې زه يې خپل تـر خـنګه هم زغملی نه شوم
دانشه! اوس په هـم هغـه زړه کې مقـام دی زمـــا

که یــو څــو تنــه بـدرنــګ له کلي وځي
زه بــاور لــرم چـې جنـګ لـه کلي وځي

که بـې ننـګو ته مو خپـلې سیمـې فرش کړئ
پښتنـــو! ستـــاسې به ننـــګ لـه کـلي وځي

کـه همــداسې ځانځـاني او تـالان ګډ وي
جنازې بـه څنګ پـه څنـګ لــه کلي وځي

چې پـه ســرو منګلــو خیر ورتـــه را باسې
نـــو والله کـــه دا ملـنـــګ لـه کلي وځي

هسې وايې چې ساده يـم سينـګار نــه کړم
د بنګـړيـو خـو دې شرنـګ لــه کلي وځي

۱۳۸۳/۱۲/۱۸ ننګرهار پوهنتون

يادونـه دې نـه ورځ ګوري، نه شپه راباندې راشي
چې راشي، راشي، راشي، نـو چپه راباندې راشي

چـې ښکلي چېرتـه ګـورمه؛ نـو ورکـه کړمه لاره
اشنــا ستــا د لیــدلو تـلوسه رابـــانـدې راشي

چې تاسره نانــځــکه، زما غــاړه کې لیــنده وي
جــانــانــه! بیا دې هغــه زمانــه رابانــدې راشي

تـیاره وي ډیـوه بلــه، زه لګـیا یم ورته زړه خورم
چې زړه د چا پـه یــاد خورمه، هغه راباندې راشي

په ژوند به مې ملګرو! جانان رانه شي تر ختک؛ خو
کېدای شي یـوه ورځ پر هــدیره راباندې راشي

بـلا غــزلې لیکمــه، جــانـــانــه ستا پــه یـاد کې
چـــې کـــله د شعـرونو مـــلکه رابـــانـــدې راشي

دا زړه بـــه مې مـا وژني، چې جانان پکې اوسېږي
دانـشه! د هـمدې زړه بـه حمله رابانـدې راشي

۱۷/۱۲/۱۳۹۰ جلال اباد ننګرهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

شک او پـه شبهـاتو کې دا نه راځي
شته، په امکانـاتـو کې دا نه راځي

مینه ده، مـادیـاتـو کې دا نه راځي
بـس مشاهـداتـو کې دا نــه راځي

تــه او زړه خوږی، له عقلــه لرې ده
ستا پــه خصوصیـاتـوکې دا نه راځي

دا چې ستا بېلـتون بـه مې نـور ووژني
هېڅ دې په خیالاتو کې دا نـه راځي

هــرځل دلـوظــونو ماتــول ګراني!
ښــو منــاسبــاتــو کې دا نـــه راځــي

مــا تــه دې پیـروي اننـګي ښکاري
ګــر چې لبنیــاتو کــې دا نـــه راځي

ډېره مـې **دانـشه**! دلاسا کـړه؛ خو
مـړه دې شي جذبـاتوکې دا نه راځي

نه شورکوې، نه کلی خبروې، نه دومره ژاړې
ته ما غوندې نه اوښکې تویوې، نه دومره ژاړې

جانانه! ستا د ذهن عجیبه شانتې جوړښت دی
شپه شپه کې هر څه هېروې، نه دومره ژاړې

د ویر په چم، د غم په ښار کې ساه اخلې او پایې
زړګیه! افرین شه چې نه چوې نه دومره ژاړې

دا مینه به نو ستا پر ښکلا څه بد اثر وکړي
نه شپې لکه زما شوګیروې نه دومره ژاړې

دانش ځان غولومه ستا د دروغو په لوظونو
پوهېږم نه زما له غمه مرې نه دومره ژاړې

۲۰/۱۰/۱۳۸۹ جلال اباد ننګرهار

ژوند دی ډک له شر و شور په ښاریه کې
اوبه کېږي د زړه زور په ښاریه کې

هر سړی په کې په منډه دی،اوتردی
لکه بل وي چېرته اور په ښاریه کې

یو د بل سترګو کې تش خاورې شیندل دي
ما څه ونه موندل نور په ښاریه کې

محبت دلته له یوکس سره نه شي
غولوې به درې ځلور په ښاریه کې

له یوه سره لوظونه بل غاړې
دا کار هم نه دی پیغور په ښاریه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه دېرې شتــــه، نه چیلم او نه کټــونــه
نــه هــغسې ټــنګ ټکـــور په ښاریـه کې

ما **دانش** ترې ځادر ټک واهه روان شوم
نــه کـورخوند کوي نه ګــور په ښاریه کې

۱۰/۰۱/۱۳۸۹ جلال اباد ننګرهار

پـــرهر پـــرهـــر زړه مــې ټکــور غـــواړي
لېـــونی! ستــا د شــونـــډو اور غـــواړي

وصــال دې يــو رنـګـه لمبـه کـړم
فراق دې بــل شـــان يــاره زور غـــواړي
ستـــا خپـلـولـــو مې ځـــوانـي وخـــوړه
څـــومــره کــلـونــه بــه لا نـور غـــواړي؟
خير دی که وخــت ســره جـدا کړو ياره!
زړه خو مې ستا په زړه کې کور غواړي
د زړه غمـونـــه ربـــل کېـــــــږي ګـــله!
خو يـو ځـل ستــا د نظر لـــــور غــواړي

ساقـــي! پيالې يې مخکې مــــــه شرنګـوه
دانـش خـمـونـه درې څـلـور غـواړي
۱۳۷۸/۹/۱۸ جلال اباد ننګرهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیتار راواخلئ، منګی واخلئ، ترېنه ترنګ پورته کړئ
له دغه کلي جنازه نوره د جنګ پورته کړئ

ګودر ودان دی، پېغلو راشئ او منګي راواخلئ
له سپينو لېچو نه د شنو بنګړيو شرنګ پورته کړئ

متېې راونغاړئ امو نه اباسينه پورې
له هر يو کاڼي نه د خپلو وينو رنګ پورته کړئ

چې بې وفا يار مې له ورايه مزار وپېژني
يو څو جنډې زما پر قبر څنګ په څنګ پورته کړئ

ملګرو! واورئ چې **دانش** کله محفل ته راشي
ښکلي دې ناست وي پروا نه کوي، بدرنګ پورته کړئ

۱۳۸۱-۲-۷ جلال اباد ننګرهار

د اغزيو خواته تم لکه جانان دی
په دې بوټي کې ګل سم لکه جانان دی

لاړم ورسېدم عشق کې انتها ته
د جانان غم راته هم لکه جانان دی

يو خوږ درد مې زړه همدا شېبه احساس کړ
له ما وړاندې يو قدم لکه جانان دی

هر سړی زما د غم په ټغرکېناست
بيا هم يو تن په کې کم لکه جانان دی

چې په زړه درته ټک درکړي او روان شي
دغه يوخوی د لړم، لکه جانان دی

ماتــه یــاده شــوه د چا د بـارخو اوښــکه
پــر ګلپــاڼـه دا شبنـم لـکــه جانـان دی

یـو نـاڅاپـه د **دانش** غـبـږې تـه پــرېوت
څکلی بیا چېرتـه چلم، لـکه جـانـان دی

ډېــره رڼــا زمـــوږه سترګې نیسي
دا ستـا ښکـلا زمـوږه سترګې نیسي

موږ د ډېـوو رڼا تـه شپې کړي دي
پړک د برېښنـا زمـوږه سترګې نیسي

له سپیني خولې دې راتـه مه تېرېږه
ګوره دا بــیا زمـوږه سترګې نیـسي

د مـلایــانو سکــني وروڼــه یـــوو
خوږه حلوا زموږه سترګې نیسي

دانشه! مینــه د ګاونـډ د ښکلـو
نه کړو، سبا زمـــوږه سـتـرګې نیسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوك مو په كاڼو باندې ولي رالـه سر ماتوي
څوك مو څېرې،له بېخه وړي، څوك مو نښتر ماتوي

كلي په كلي خواره شوي د غم تخُم شيندي
شنه چينارونه مو له غاړو د ګودر ماتوي

زمونږ د كلي ښاپيرۍ، زمونږ د كلي په منځ
د قاف ديوانو ده نيولې ترې وزر ماتوي

پښتون احساس مې له كابل ځې تر اټكه پورې
د غزل تُنده د حمزه په خړ خيبر ماتوي

خلكو روژې په خُرما ماتې كړې ثواب لپاره
دانش روژه د يار د شونډو په كوثر ماتوي

زه يې په نوم باندې د خداى پر ځمكه ولګوم
په سجده پرېوځم، تندى پر ځمكه ولګوم

دا پښتون سر چې له غرور هسكه شمله ګرځوي
د رب لپاره زه همدى پر ځمكه ولګوم

خالقه! ته يې راته ګل كړې پر خپل فضل و كرم
كه چېرته سهوه كې اغزى پر ځمكه ولګوم

په شهيدانو داسې ښكلې شوې زمونږ هديرې
بس لكه يو يو چې غمى پر ځمكه ولګوم

تا دې خداى راولي پر لار درته ګلان نه شيندم
دانش، به خپل درته زړګى پر ځمكه ولګوم

د غـربت لمــبـو سېځـلي دي دا خلک
دمه نـه شول، ستړي ستړي دي دا خلک

په يـوه ځمکـه هم ځـای د دوی ونـشو
هـرې خوا تــه ځغـلېـدلي دي دا خلک

اوس خو دلته د هر چا قيمت معلوم دی
چا پېـــرلي چـا پـلــورلي دي دا خلک

چې په کومه ځمکه اور دی دوی بل کړی
د همــدغې کـور و کــلي دي دا خلک

تــر کــالــه يې د لېــوانـو ډلې راغـلې
بيا هم شـور نه کـوي غلي دي دا خلک

څـه د دې وطن بچـي شول خپـله روي
څـــه له بـل ځـايـه راغـلي دي دا خلک

د هر چا لـه ستـــرګو پـرېـوتــل **دانـشه**!
لکـــه اوښکـــې څڅـــېدلي دي دا خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ته د څه لپاره شوې او زه د څه له پاره؟
ای یاره! مونږه دواړه شو، خواږه د څه له پاره؟

تر کَسو دې د سترګو، رسېدل اسانه نه دي
اغزن سیمان دې تاو دي، ترې بانه د څه له پاره؟

زما په یو ځل سترګو اړولو دې اور واخیست
دا تا نو په لومړي ځل راکاته د څه له پاره؟

چې غم د جانان ډوب نه کړي، د میو په پیالو کې
ساقي! نو میخانې ته دي راتله د څه له پاره؟

ورځم له هغه ځایه مې سپوږمۍ ته لاس رسیږي
دا لارې جوړې شوي دي پر غره د څه له پاره؟

سپین سترګې خدای ته وګوره، دا سترګې توروه لږ
راوړي درته ما دي نو رانجه، د څه له پاره؟

تر دې ځایه چې راغلې بس لږ نور همت په کار دی
دانشه! شوې په وره کې زړه نا زړه د څه له پاره؟

۱۶/۳/۱۳۹۰ جلال اباد ننګرهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند

- ولې دې ووژلم؟
- دا مانه ولې پوښتې؟
- ځکه قاتل مې ته یې
- منم په توره ما ټوټه ټوټه کړې
خو باور وکړه ما وژلی نه یې
- نو بیا دا خوږ ژوند مانه چا واخیسته؟
- چا چې ؤ ژوند درکړی !!!

له مرګ سره اشنا کړمه، له ژوند سره اشنا کړم
ستا سترګو زه د زړونو له پیوند سره اشنا کړم

ډګر د حماسو راته چا کله ؤ ښودلی
ټپې د ملالۍ؛ زه له میوند سره اشنا کړم

ستا سترګې به مې خنګه اوس د سترګو له خار وځي
چې سترګو دې د سترګو د جنګ خوند سره اشنا کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ډېرې شپې شوګیرې کړې دې یوې رڼا ته
سپوږمۍ! پوهېږې؟ ستا د سپین مخ د کاسې رڼا ته

ستا د یادونو میلمستیا مې ډېره ښه وکړله
تمامه شپه ورسره ناست وم د ډیوې رڼا ته

شپه د وصال مې هم د یار مخ ته سم و نه کتل
زما به سترګې میرات مړې برېښېدې رڼا ته

دا د مخ نور، دا پېغلتوب به تر قیامته نه وي
خو ډېر زلمي به لولپه کړې ګرانې! دې رڼا ته

هغه دې زلفې کړې خورې په مخ چې شپه جوړه شي
دانشه! ته به نو تر څه وخته زړه خورې رڼا ته

د پای ټکی

په ډېر کم وخت کې ګرانې!
موږ سره ډېر خواږه شو
خو،
شاید دا خوږوالی
د بدو سترګو بد نظر وواهه
تا پر زړه کاڼی کېښود
یا خو دې زړه کاڼی شو
زما د زړه دې هېڅ پروا ونه کړه
ډېر په اسانه دې بې غوره یاره
دې محبت ته د پای ټکی کېښود
او
په دې توګه دې رالنډه کړله
«نور مې هېڅ نه خوښېږې!!!»
ډېره بښنه غواړم!!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ځل راته جانان ګوته څنډې چې تا پرېږدم
په دې خبره ما لمبه کوي چې تا پرېږدم

ستا زړه دی لکه کاڼی دا زغملی شي جانانه!
زما زړګی له ډېره غمه چوي چې تا پرېږدم

جامونو کې دې هغه پخواني خُمار اوس نشته
بې خونده دې شراب ښکاري ساقي! چې تا پرېږدم

څه ښه شوه، اعتراف اشنا په دې خبره وکړ
پوهېږم دا ده، ډېره ناځواني چې تا پرېږدم

دا ټکی ورته بیا ځلې تکرار نه کړې دلبره!
دانش ګوره په دغه ټکي مري چې تا پرېږدم

د یار له لاسه تمام عمر مجازات ښه یې
ته دې بې درده نه شې زړه! همداسې مات ښه یې

نه تا زه درک کړم او نه ما ته سهي وپېژندې
زه تا لپاره معما ته طلسمات ښه یې

هغه یم زه چې ستا په ژوند کې لکه زهر ګڼې شوم
جانانه! ته خو لکه قند لکه نبات ښه یې

زړګیه! تا کې شو احساس د مینې ولې پیدا؟
ټوټې ټوټې ذرې ذرې له دې نه زیات ښه یې

ستا حقیقت به ډېر د زړه برجونه ونړوي
خوبه! رښتیا نه شې ای خوبه ته خیالات ښه یې

خیـر دی دنیـا دې ستا اسباب د بـرائت نـه مـني
تـه رسېـدلی خپـل ضمیـر تـه پـه اثـبات ښه يې

هسې نـه بـیا يې مـخ تـه دود شي او لمبه لمبه شي
دانـشه! تـه مـحروم د یـار لـه مـلاقات ښه یې

پـخوا بـه پـر بـلـۍ سـره راښکـاره شوه لوپټـه
خـو اوس نـه بلۍ شته، نه چا سره شتـه لوپټـه

پـه کلي کې یوه نیمه نجلۍ ټیکری پر سر کړي
خـو ښـار کې جنـازه شویـده، مړه شوه لوپټـه

د ډېـرو پـر مزار باندې وخت بلې کړې ډیوې
پـر ډېـرو مقبـرو بـانـدې خـوره شـوه لوپټـه

د بـم له یوه درز سـره شور جوړ شو پـر ګـودر
منګی ټـوټې ټـوټې شـو او لمبه شـوه لوپټـه

اخر هم **نادر** ستا په غیږ کې ساه ورکړه او مړ شو
پر وینـو د **دانش** بانـدې دې سره شوه لوپټـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نيمو شپو کې د سپوږمۍ رڼا ته
موږ په لېمو کې ځنګول خوبونه
زموږ د سترګي ژوند له سترګې مينې
دانــشه! چـا وتښتــول خوبـونـه

نـور دريـسې نـه ژاړم سلګـو مې ګـټـه ونـه کړه
بس دی د رڼـو اوښکـو ډېـوو مې ګـټه ونـه کـړه

نـه پرې زه تسکين شوم او نه تا ورباندې اور واخيست
هيڅ دې سـوو سـوو اسـويلو مې ګټـه ونه کړه

مـرغکـۍ مـې د زړګي رنـځـوره ښه ده
زنـده ګـــې تر يـوه حد مجبـوره ښه ده

قـلم ښه دی، کتاب ښه دی پـه لاسو کې
خـو تـر دې هم کـله کـله تـوره ښـه ده

د هـېـواد مينـه مـې ورولي غـزا تـه
خـوږه يـاره! تـر تـا کـله حـوره ښـه ده

کـه د خپل وجـود بقا غـواړې مـلګـرو!
د ښمنـانو بـانـدې مور تـل بـوره ښه ده

د وطن عشقـه! نـشې تـه دې حيـران يم
چې خـو چنده له وراسته انګوره ښه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې ژاړي، نه چې اوښکې يې کړي ورانه
ستا ښکلا مې پر زړګي انځوره ښه ده

دانش لار د يار په سترګو باندې ګوري
دا رڼا تر بله هره نوره ښه ده

ستا هر نظر زما قاتل، هره ادا مې وژني
غوسه مې وژني، ګيله وژني، ستا موسکا مې وژني

څه وکړم څه، دې لېوني زړه سره څه وکړمه ؟
ما له بدرنګو لرې ساتي پر ښکلا مې وژني

خوب مې ليدلی، خو تعبير باندې يې نه پوهېږم
رقيب چاره ورکړي اشنا ته او اشنا مې وژني

دانش د يار سترګو ته ګوري يار ته داسې وايي
جانانه! دا مې وژني ، دا مې وژني ، دا مې وژني

۹/۶/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

عشقـه! نالوستی یم، ما ستا سیپارې نـه دي لوستې
خطاء به کېږي اشنـا مـا سیـپارې نـه دي لوستې

زه خو لا اوس شوم زده کوونـکی مـدرسه کې د عشق
ما خو د مینې له پخوا، سیپـــارې نـه دي لوستې

پرېـږده چې ولـولم د سترګـو د کتـاب پاڼې دې
ډېـره موده وشوه ما دا سیـپارې نـه دي لـوستې

زه دې پـه یـو نـظرکـتلو بـانـدې وپـوهېـدم
کور مغزه نه یم، ما بیا بیا سیپـارې نـه دي لـوستې

دانـش ستا میـنـې پـه الف او پـه ب و پـوهـوه
دانـش د کلي لـه ملا سیپـارې نـه دي لـوستـې

۱/۵/۱۳۸۶ ننګرهار

ژړل مـې یـو سـړی نـه ګیـله ډېـره ډېـره راغــله
بېګا مـې لــه زړګـي نــه ګـیله ډېـره ډېـره راغــله

بـل هـر سـړی پــه کاڼـو ولي ماتـه پـه خـندا شـي
لـــه دغــه لېـوني نـــه ګـیلـه ډېــره ډېـره راغــله

چې زه دې مخ ته ځیر شم ، نو دا شړک شي چې را پـریوځي
جانـــانـه ستا پیـــکي نـــه ګیله ډېـــره ډېـره راغــله

چې څنګه پـه کې دا ځـلې د ګل شونډې پرهر شوې
سږ کــال لـه پسرلي نه ګیــله ډېـــره ډېـره راغــله

ګیـــله لـه خپلو کیږي خو دې خپل زړه ته حیـران یم
چې څنګه یې پردي نـــه ګیـــله ډېـــره ډېـره راغــله

زه ګل تـــه لاس نږدې کړمـــه، دا کلک راپـــورې نښلي
دانـشـه! لـــه اغـــزي نـــه ګیله ډېـــره ډېـره راغــله

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست لکه ملنګ راشي، والـوځي راوالــوځـي
شمعې ته پتـنـګ راشي، والــوځي راوالــوځي

سپین وزرونه وښنـدي، سپیـن کـوتر لـه دوړو نه
سور په وینو رنګ راشي، والــوځي راوالــوځي

سپینې هیــلې نشتــه دي، زاڼــو کــډه کړې ده
تور کارغه بدرنګ راشي، والــوځي راوالــوځي

ستا د ښـو غشي مې زړه بانـدې حمـلې کـــوي
دوه دوه ښنګ په ښنګ راشي، والوځي راوالوځي

زه **دانـش** چې کله یار، جوخت په غېږ کې ونیسم
بوی ترې د لونګ راشي، والــوځي راوالــوځي

۸/۶/۱۳۸۰ ننګرهار

زه او ته

تـــــه د رنګــــونـــو رڼاګـــانو د ښار
زه د لـــوګـــو او د لمبـــو د کلي
نه زما زړه ستا ښراغـــونــه غواړي
نه ستـا پـه زړه کې شته ارزو د کلي
پوهېـږم تا نه هېـره شوې ده اوس
(اکــو، بکــو، سرسیــندکــو) د کــلي

ستا پــه مـړوند کې بنګړي شور نه کوي
نه دې پـــر غـاړه کې زانـــګي
ستا د ټټـــر لونګیـن چـــا وړی دی؟
وایه په کوم ځای دې اوبړی زانګي؟
زمــــوږ د کلي د چینـــار پـه ټال کې
اوس هـم یـوه نـیمـه نجـلی زانګي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما له کبر و غرور ډک جانانه!
د ځمکې هر موجود زوال لري
دا بې ګناه زړه مې نور مه ځوروه
ازار به وکاندي وبال لري
پروردګاره! نور يې ستړی کړمه
دا ژوند خو بې حده جنجال لري

شکر دی ډېر بېوسه شوی نه يم
اوس هم ديره لرم چينار لرمه
هر يو ماښام په کې ډېوې بلېږي
زه د شهيدې اروا ښار لرمه
تاته به هم د دې سپرغۍ رسېږي
زړه په سينه انګار انګار لرمه

زما د کاڼي زړه نه کرکه کېږي
زه په سينه کې زړګی موم ساتم
جانان مې خوي د ماشومانو کوي
زه به تر څو زړه د ماشوم ساتم؟
اخر يې ستا له لاسه څښمه ګوره
زهر ساتم ځانته زقوم ساتم

زما د اوښکو دې پروا ونه کړه
ته د ژړا په ژبه نه پوهېږې
زه به نو څنګه تسلي درکړمه
چې ته زما په ژبه نه پوهېږې
پرون دې ډېرې ښې خبرې وکړې
دا دې نن بيا په ژبه نه پوهېږې

۱۳۹۰/۶/۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو هېلــو پــه يــاد غلی شومه
آن له فرياد خخــه پــه لــوړه توګه

ماته دا ژونـــد بلــه مانــا نــه لري
د چا له ياد خخـه پــه لـــوړه توګه

حالات مــې وژني د ارمـان نــاوکې
له يو جلاد خخـه پــه لــوړه تــوګه

د نړۍ يو ځای مې هم نه خوښېږي
جلال آبــاد خخـــه پــه لوړه توګه

کله سهر شي کلـه خـړه شـي ماښـام راشـي
ژوند چې راځي نو ورسره د مرګ پيغام راشي

دلته پراته په ميخانه کې ټول په دې هيلـه دي
ساقي! که ستا له خوا پېرزو وشي او جام راشي

حيران يم که هـر خومره مې راواړول پر سر
ساقي ستا پــه جامـــونـــو نن خمار نه راځي

يو چـا وعده راکړې ښه پخه د سپينې خولې
دانـشه! وارخطـا نـه يـم تلـوار نـه راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعـا

دوې سترګې، هغه سترګې
چې هينداري دي، چينې دي
دوې سترګې، هغه سترګې
چې ليدل يې راته ګران دي
دوه لاسه، هغه لاسه
چې به يې هېڅکله لمس نه کړم
څو ګوتې هغه ګوتې، چې تنکۍ دي ښايسته دي
څو ګوتې هغه ګوتې چې پيغام راته راليږي
زما د شعر ملګې دي الهام راته راليږي
دا ياد مې دي خالقه! د جانان د وجود غړي
پر ما باندې دي ګران، لکه د ځان د وجود غړي
نو خدايه !لويه خدايه !!
اى خدايه لويه خدايه !!!
له سترګو دې ونه تښتي ، خوبـونه د جانان
له درده لرې وساتې، لاسونه د جـانـــــان

۲/۱۲/۱۳۹۰ جلال اباد ننګرهار

زمـا زړه لکــه هينـــداره، پکــې ښکـــارې
مـخ را وګرځـوه يـاره! پکـې ښکـــارې

زه دې سترګو کې له خلکو څنګه پټ کړم
د جانان د عشق خُمـاره، پکــې ښکـــارې

که په زړونو باندې لــوبې کـول فـن وي
ګرانې! تــه پخه فنکـاره، پکـــې ښکـــارې

ډېر که ما دی خپل زړګی اور تــه نيـولی
لـړه ته هم قُـصور واره پکـــې ښکـــارې

له دې ژونده به **دانشه**! څه خوند واخلې
سترې، سترې له روزګاره پکـــې ښکـــارې

ما پر ښکلو زړه وېشه اوبـه اوبـه شو
څو چې تاته رسېده اوبـه اوبـه شو

له هر ښکلي نه مې زړه مينه غوښتله
لېونی نـــه پوهـېـده اوبـه اوبـه شو

تا پسې مې دا کمزوری زړه جانانـه!
په سينه کې درزېده اوبــــه اوبـه شو

هغه زړه چې ما شيندلی ؤ ستا پښو تـه
بېرته نـه راټولېـده اوبـــه اوبـــه شو

مينان چې يو بل ويني غوښه اخلي
دانـش تا ته په کاته اوبـه اوبـه شو

نا اشنا اشنا ته!!

ته ملامته نه يې، ته ملامته نه يې
ټوله ګناه زما ده
زه د وژلو يمه
په ځنځيرونو باندې، کلک د تړلو يمه
ته څوک يې؟ چيرته يې ته؟
ستا پيژندنه څه ده؟ زما ګمنامه اشنا!
ما ته د دې وړو، وړو پوښتنو ځواب به څوک راکړي؟
لا دې تر اوسه په تمامه مانا نه پيژنم
خو بيا هم زه لېونی درپسې ډېر ژاړم
کله چې ته خپه شې او ستا سلام را نه شي
بيا نو ماشوم شمه زه، له حده تېر ژاړم
پوهېږم ته به مې په دې لېونتوب
کله نا کله په کړس کړس خاندې
خير دی که خاندې ګرانې ښه وخانده
زه خپه کېږمه نه
ته ملامته نه يې، ته ملامته نه يې
ټوله ګناه زما ده
زه د وژلو يمه!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چا ازار د چا ښېرې دي لېونی يې کړمه
له ډېره وخته راپسې دي لېونی يې کړمه

ګرانې! د مخ پر سپينه پاڼه دې د شونډو کرښې
د اور سکروټې دي، لمبې دي لېونی يې کړمه

ته لکه ستوري په اسمان زه په لمن د ځمکې
تر منځ مو ډېرې فاصلې دي لېونی يې کړمه

زما او ستا د ښکلې مينې په نصيب جانانه!
څومره بدرنګې زمانې دي، لېونی يې کړمه

دانشه! دلته خو د دې کلي پر هره لاره
دار دی، جلاد دی، غرغرې دي لېونی يې کړمه

۲۶/۱۰/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

ډېره په هوس به راته نه خاندې
مړه شې، په کړس کړس به راته نه خاندې

هسې نه څه ټوکه مې پر زړه وشي
لوړ زما له وس به راته نه خاندې

هره يوه لحظه دې خندېده غواړم
ډېره موده پس به راته نه خاندې

ستا موسېده شونډو کې دي ډېر اعلی
شرنګ لکه جرس به راته نه خاندې

دا نخره دې بيا ځلې تکرار مه شه
تللو کې واپس به راته نه خاندې

پرېږده چې **دانش** خو لړه ساه واخلم
په هر يو نفس به راته نه خاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه دې کړم حیران لاسونه مه وهـه
بس کړه نور په ځان لاسونه مه وهـه

ته خو به سپرلی راولې ګـل به شې
ما بـه کړې خزان لاسونه مه وهـه

نه دې لا ګل شوي د سینـو غـوټۍ
هسې پـه ګـریوان لاسونه مه وهـه

بیا به مې دا زړه د رغېـدو نه وي
دومره په کې وران لاسونه مه وهـه

ستا د شوخو سترګو ما **دانش** سره
نه کېږي ګـوزران لاسونه مه وهــه

۱۳۷۸/۱۱/۱۷

دا جنګ پر موږ دی او که موږ جوړ کړی جنګ دی پر چا؟
دې خونړي میدان کې څوک غلیم دی، ننګ دی پر چا؟

پښتـونـه! ځان پـه دې یـو ټکي پوهول په کـار دي
څوک خپل سرونه خوري، وخت ایښی دا قلنګ دی پر چا؟

نـړۍ د چا پـه مـرګ و ژوبلـې بیـا سلا کـړې ده
دغه پراخه جهان دې ورځـو کې تنـګ دی پـر چـا؟

تـه پـه دې خـوښ یې تر میدانـه درتـه تـوره رسي
د دغې تورې چلول پـه چـا دي، شرنګ دی پـر چا؟

دانـشه! څوک ستورو سپـوږمۍ کې د ژوند لار لټوي
په مشوانۍ کې د لیک لوست وچ شوی رنګ دی پـر چا؟

۱۳۸۹/۷/۲۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنــه پېغــله ده پر پوزه یې نتکۍ ساتــلې
زما د لاس نــښه تــر اوسه لېونۍ ساتــلې

څنګه به ساه وځي زما، بې له تا څنګه ومــرم ؟
راځه ما تا ته ده د ژوند وروستۍ سلګۍ ساتلې

تا که حیــا پاللې تا لوپټــه ښکتــه نـــه کړه
ما هم شمله تر اوسه هسکه د پګړۍ ساتــلې

چا خپله توره د غلیم په مرۍ ښخـــه کــړله
چا په دې دور کې بس خپله ککرۍ ساتلې

لا مې سینه لمبو ته سپر ده، لا بې وسه نـه یم
ټوپک په لاس هم مې په غاړه ګردنۍ ساتلې

ته که **دانش** وژنې؛ نو تا تـه خپله وینه ښني
بس ستا چړې ته یې تر اوسه ده مرۍ ساتلې

ما خـــو تر ډېره مینه ورکړه مینـه ناک نـه شو
جانـانـه زړه دې له نفرت او کینې پاک نـــه شو

ډېـره موده وشوه باغي دی خپلـه طبعـه کوي
خدایـه! دا زړه زمـا په لاس زما پـه واک نه شو

که ستا په خېر یې پـه ښارونو کې ژوند هم غوره کړ
ساده **دانش** بیا هم ځیرک نه شو چالاک نه شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې اختـه د ځان په وير دى ګيله چا نه وکړم؟
جانانه! ستا عشق کې اسير دى ګيله چا نه وکړم؟

پـرون ؤ پــروت په ميخانه کې له ساقيــانو سره
نن يې تسبې په لاس کې پير دى، ګيله چا نه وکړم؟

په داسې ملک کې مې د زړه له کوره غلا شوې ده
چې خپله غل په کې امير دى ګيله چا نه وکړم؟

د زمـرو ځـالـه کې خوځېږي نن لکۍ د ګيدړ
باز د تېپوس پنجه کې ګير دى، ګيله چا نـه وکـړم؟

دانـشه! څنګـه به د هيلـو غوټۍ ګل شي زما
خزان له ورايه راته ځير دى ګيله چا نـه وکـړم؟

۱۳۷۸/۱۲/۱

خـوره به کړله تا راتـه څنګـل پــه ډېــره مينــه
ما هم په خواږه خوب به پرې ځنګل په ډېره مينـه

هېـرېږي مې نه اوس مې هم هغه وختونه ياد شي
راوړۀ بـه چې مې ستا وربـل ته ګل په ډېـره مينـه

مـا پـاڼـو د ګـلاب کې يـاره ستا تصـوير ليـدلـو
ښيښه کې د شبنـم چې مې کتــل پــه ډېـره مينه

څه ښکلې ورځې شپې وې ماشومتوب ؤ لېونتـوب ؤ
توتان به مې ځـولۍ ته سـتا څنډل په ډېـره مينـــه

د تلـو په و خت به ستـا ؤ، عجيبــه اظـهار د مينې
دانش بـه دې تنـدي نـه کړلو ښکل په ډېـره مينه

۱۳۸۹/۱۰/۲۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــه یمه ایره، لمبه مې ځان اخیستې نه ده لا
کرېکه مې له درد و له خفګان اخیستې نه ده لا

ما خپل ارمانونه په زړګي کې زندۍ کړي دي
ساه رانــه تر اوسه یو ارمان اخیستې نه ده لا

هغه چې حالاتو راته یو ځل تار تار کړی دی
بیا تنې زما هـغـه ګـرېوان اخیستې نه ده لا

ما نـه یې له شونډو خنداګانې شوکولې دي
اوښکه مې له سترګو نه جانان اخیستې نه ده لا

لاړلـه **دانشه**! د ژونـد ډېره برخه تېره شوه
ګټه ترینـه تــا د یـو غیران اخیستې نه ده لا

۱۳۹۸/۱۱/۵

چې مینه نه کړو، محبت نه کوو څـه بـه کوو ؟
لـه دې حـالاتو بغـاوت نـه کـوو څـه به کوو ؟

له لاس یې نه شو رانیـولی، د پښتـو وطن دی
ښکلو ته سترګو کې چې ست نه کوو څه به کوو ؟

موږ بـه تر څو کینه پالـو، د خپلو زړونو په کور
چې نفرتونو نه نفرت نـه کـــوو څه بـه کـــوو ؟

تمه د ګل لـرو، نـــو ګـــل تـــه رسېـــدو لپاره
چې د اغزیو نزدېکت نه کوو څه بـــه کـــوو ؟

بـلا غمـونه دي پر زړه شول مېلمانه **دانـشـه**!
اوس یې چې څه ناځـه عزت نه کوو څه به کوو ؟

شوه ګوزاره درسره ګرانــه ډېــر دې ستړی کړمه
یقین پر خدای وکه جانانه ډېــر دې ستــړی کړمه

کله دې سره راته تار تار کړي، کله سپین خېرې کړي
نور دې ګنډی نه شم ګرېوانه ډېر دې ستړی کړمه

وختــه! پــه دومـره کړکېــچـونو کې دې ونغاړلم
چې ځان لټوم ورک یم له ځانه ډېر دې ستړی کړمه

پــروردګاره! د رحـــمـت بــاران دې وه وروه
د سرو سکروټو له بارانــه ډېــر دې ستــړی کــړمه

نېټه پـوره شوه تا سینــې پـورې ونــه نیـولم
خفه اټک یمـه افغـانـــه! ډېــر دې ستــړی کړمه

مـا **دانـش** ډېـره هڅه وکړه خو تـه قتل شولې
پوره مې نه کړلې ارمانـــه ډېــر دې ستــړی کړمه

۱/۲/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

خیر دی که ته ګـل او زه اغزیو کې حساب شمه
دومـره خو به وشي چې ژوندیو کې حساب شمه

راشه یــوه تنهـې مې په ګرېوان کې ده دا هم واخله
پرپړده له دې وروستــه لېونیـو کې حساب شمه

چا چې یم وژلی اوس هغه تــه لاس پــه نام یمـه
نه به د پګړۍ شـم، نــه پګـړیـو کې حساب شمــه

نــه مې مینـــه راوړه نـــه پیغـــام د ازادۍ لــرم
زه سپرلی به څنګه په سپرلیـو کې حساب شمه؟

خاورو کې پرتې دې خو چې خاورو خاورې نه کړلې
زه **دانـش** دې هغـو ککړیو کې حساب شمـــه

۹/۱/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

نه رپ وهي، نه خوري زما سترګې دي
تـا تـه چې درګـوري زمـا سـترګې دي

نه پوهېـږم دا پوښتنــه حـل نـه شوه
ولې ستـا پــه لـوري زما سترګې دي؟
هېـڅ مې نظـر ستا لــه مخـه نه اوړي
ستا د قامت سیـوري زمـا سـترګې دي
ته لکـه سپـوږمــۍ د کهکشـان غېږ کې
ستا چاپېـره سـتـوري زمـا سـترګې دي
ستا سترګـو تـه کلـه څيـر کتـلی شي
وه ګـرانـه کمــزورې زمـا سترګې دي
چا مې غزل ولوسته او ويـې ويــل
ستا د غـزل تـوري زمــا سـترګـې دي

زه **دانش** به چا ته ګرېوان څيرې کړم
اوښکې چې ترې اوري زما سترګې دي

شهرت دې په ښايست کې دلتـه ښه وتلی دی
د چا درپسې سـترګې د چـا زړه وتلی دی

ای يـو نظر خو وګوره والله ستا د نظر دی
دا غشی چې زما لــه زړه تېــره وتلی دی

چې ستا حسن يې وليدو واعظ زموږ د کلي
موده وشوه له لمونځ او اوداسه وتلی دی

ناصح دلتــه له چانه د ګودر پوښتنه وکړه
زاهـد هم ورپسې پـه لمـر خاتـه وتلی دی

له کار خو هـر سړی وځي د مينې له سببه
دانش په کې بېځي لـه ژوندانه وتلی دی

۵/۲/۱۳۸۱ جلال اباد ننګرهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مې زړه هر څومره سترى شي مـور مـړى
بيـا هم ستـا غمونـه وړلى شي مـوړ مـړى

پـه ټپـي وجود مــې نــوى زخــم مه ږده
خير دى زوړ پرهر زغملـى شي مـور مـړى

مرګى حق دى هر ځاى يو نيم انسان ومري
خو زمـوږه تمــام کلى شي مــــور مــــړى

غم دا نه دى چې يو کس درنـه مرګ وخــوري
غم خو دا دى چې مور مـړى شي مـــور مړى

پــه دې خــاوره غيــر تر ډېره پاتې نه دى
بس دا يو نيــم پکې پړى شي مــــور مــــړى

دلتـــــه نشتــــه د ژونـــديـــــو قـــدر نـــشته
هر چې ومري نو ښاغلى شي مـــور مـــړى

دانـش تــــا ته کوم سوغـات دروړلى نشي
خــو زړه ستا پښو ته شيندلى شي مور مړى

۰۹/۰۳/۱۳۹۰ جلال اباد ننګرهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما په کار وې د اشنا سترګې
واوختې ماته د دونيا سترګې

پر زړه مې ځای د زخم پاتې نه شو
نښه رسا ولې دا ستا سترګې

چې بې له تا بل ته غړېږي ياره
خدای دې ړندې کړي دا زما سترګې

ما نه دې عقل نادرکه کړلو
تا چې را واړولې بيا سترګې

ډېر به زما غوندې ايره کړي
څو چې وي تا پورې همدا سترګې

دانش چې ليکي سترګې سترګې غزل
پر زړه يې ګرځي خامخا سترګې
۱۳۷۸/۹/۱۸

خاصيت د ګل لري، بهار پورې تړلی يې ته
لکه سحر نسيم، سهار پورې تړلی يې ته

د جانان ياده له لمر څرک سره پر زړه دېره شې
بيا تر ماښامه مې روزګار پورې تړلی يې ته

وخت به زموږ د تړون کومه غوټه ژر پرانېزي
ما خو د زړه په هر يو تار پورې تړلی يې ته

د يار د لاس نښې دسماله! يار راځي او کنه؟
زما خو شناختې د مزار پورې تړلی يې ته

دانشه! بس که نورې لارې د ګودر مه څاره
چا به د کلي دنګ چينار پورې تړلی يې ته

نیولی درته ما دی یاره خپله خپله زړه
په غشو د بڼو باندې مې وله وله زړه

له ښکلو نه ما ډېر په هنر وساته زړګی
خو ستا سترګو مې واړوه په بله بله زړه

له هر څه به شي صبر خو یوه خبره واوره
له تا د صبرېدلو نه دی ګله ګله زړه

پښتون شه په پښتو راسره ټینګه وعده وکړه
په اور باندې سېزې مې یاره څله څله زړه

شراب مې څښلي نه دي زه **دانش** شرابي نه یم
خو ستا شونډو ته کېږي زما کله کله زړه

۱/۱/۱۳۸۰ جلال اباد ننګرهار

ستا سترګې چې شي پناه له سترګو مې
ورکه شي اشنا رڼا له سترګو مې

زه که یې هرڅو له زړګي وباسم
نه وځي دا ستا ښکلاله سترګو مې
ستا سترګې مې شولې سترګو سترګو ته
ځکه اوښکې تلې اشنا له سترګو مې
خیر که مې له سترګو اوښکې پرېوتې
خدای دې نه کړي تا خطا له سترګو مې
زړه راته د عشق په جرم مه نیسه
شوې یاره دا ګناه له سترګو مې

نېغ راته **دانشه**! ځکه نه ګوري
یار ډېره کوي حیا له سترګو مې

۱۳۷۹/۱۱/۱۱

که د کلي یا د ښار دي
د دې خاورې خلک خوار دي

دلته تور کارغان الوُت کړي
ګډ د زاڼو په کتار دي

څوک له لوږې نه تیندک خوري
څوک ټالی وهي خمار دي

دا متل غلت ثابت شو
شپه تیاره منې په شمار دي

دانش لاس په زړګي کېښود
ستا باڼه ولاړ کتار دي

ما زړه درته درکړی، زړه په زړه کې راته را
احساس د محبت دې په کاته کې راته را

دانش شبګیر وهلی یم ، که سترګه مې لږ ورشي
د سر لپاره ځای په زنګانه کې راته را

تر ډېره درته ناست وومه، تر ډېره ته رانغلې
وعده شوه درنه ګوندې خپله هېره ته رانغلې

سهار ؤ، مازیګر شو، لمر د غرونو شاته پرېوت
ماښام که رانه تور ځادر چاپېره ته رانغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جانــان مې مخامخ نــاست ؤ، رڼا ته د ډيوې
زه هم ورسره کېنــاستمه، خواتـه د ډيوې

ستا سترګو کې دلبره، بېګاه ډېر ؤ رنګ و نور
رڼــا يې کړلــه تتــه ښکــاره ماتــه د ډيوې

حيران ؤ ، مونږه دواړه تېره شپه چې تــه رانـغلې
ډيــوه زمــا ژړا تـــه، زه ژړا تـــه د ډيــوې

دا خــلک پر قبـرونـو شمعـې ولې بـلـوي ؟
ملګرو! خير رسيـــږي هلــته چاتـه د ډيوې

دانشه! ما به زړه هغې بـه ځان راسره وخوړ
ايرې بـــه مې راټــولې کړې سبا ته د ډيــوې

۱۳۹۰/۷/۲۳

بانـه دې ښکتـه ګوري، پـه ښـو کې حيا راغله
لېمو دې اوښکې ډنډ کړې، په لېمو کې حيا راغله
اه! څومـره ساده ګي ده ياره ستا حُسن و جمال کې
دانش تـه هم ستا سترګو تـه کتو کې حيا راغله

تـر ډېره وخته مې ستا توره په سينـه پـاتې وه
تــا خـــو وژلی وم، زمـا اب و دانـه پـاتې وه
زه د ملا په اذان پاڅېـدمه خدای مې يـاد کړ
هـغـه د لمر تر راختـو پورې ويـده پـاتې وه

که تــــه اور شې که لمبــه درغـــاړې وځم
زه وېـرېـــږم نه، راځـــه درغـاړې وځم

تا تــه نــه درځـي هېڅ چل د پخلاینې
هــر ځــل زه لـه تا سره درغـــاړې وځم

زما سترګو کې دې خپل تصـویـر لیدی شې
بختـورې! ایـېـــنه درغـــــاړې وځم

زنده ګۍ نـه مې زړه تـور دی مـرګه راشه
نن پــه خـپلــه اراده درغـــاړې وځــم

ساقي! تـــا نــه چـــا لـپاره غــاړه اخلم
پیمانـــــه پــه پیمانـــه درغـــاړي وځــم

دانش چـا سره دردونـه خپل شریک کړم
بـــله نــه لــرم چـــاره درغـــاړي وځم
۱۳۹۰/۵/۲۴

ماشومانو!!!

ای کوچنیـو ماشــومـــــانو،ګـلالیـو ماشومانـــو!
شور پــه هـــره لاره جوړ کړئ، د شپیلیو ماشومانـــو!
خـــړو خاورو کې لوغړېږئ، لېونیـــو ماشومانــــو!
واخـلـئ ښه خونـدونـــه واخلئ له مستیو ماشومانو!

هـر څه ځان لپاره غواړئ په فـریـــاد او واویـلا شئ
مـــرور شئ پــه ژړا شئ، شېبه وروسته بیا پـخـلا شئ

څومـره ښکلې زنـده ګي ده د شاهانو بادشاهـي ده
نـه د چـا درسـره کـار شتـه نه مو چا سره سیالي ده
نیا مـو اخلي بـلاګانې مور مـو هم درنـه راضـي ده
ستاسو هرې یوې نخرې ته دونیا ټوله سلامي ده

پام چې داسې سوال ونه کړئ، خدایه! ژر موږه لویان کړې
لکه څنګ چې مو مشران دي، موږه هم د دوی په شان کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسې نه چې بیا لویان شئ او په خپل سوال پښېمان شئ
نه به خپله د خپل ځان شئ نه د دې فاني جهان شئ
په صورت به انسانان يئ، په خصلت لکه ماران شئ
بیا به بېرته کوچني نه شئ، په يو دوه کې به حيران شئ

ماشومان ماشومان ښه يئ، ماشومتوب کې بادشاهي ده
لوی چې نه شئ، هوښیار نه شئ، لېونتوب کې پادشاهي ده

يو وخت زه هم يو ماشوم وم، کور و کلي ته معلوم وم
لکه اوس چې يمه داسې نه حريص ومه نه شوم وم
زړه مې نه و لکه کاڼی، په خصلت لکه د موم وم
خوږ تر شاتو وم هر چا ته، زهر نه وم نه زقوم وم

له همزولو سره ما به جوړ کورونه کړل د خاورو
شېبه وروسته به مو بيا ړنګ محلونه کړل د خاورو

د خپل کلي په کوڅو کې لوبېدو به په باغکو
یا به نجونو سره ګډ شو په خوښيو د نانځکو
ځغلېدو به شور به جوړ و، پښې يېلې په ترپکو
کله کله مو کوله «اکو بکو سرسیندکو»

پټ پټونی مې يادېږي، اه څه ښکلې ورځې شپې وې
د دېوانو او پيريانو کيسې هم ډېرې خوږې وې

زما ځانته يو جهان ؤ، ډېر ښايسته هغه زمان ؤ
هېڅ مې غم انديښنه نه وه، نه مې زړه کې څه خفګان ؤ
بادشاهي وه شهزاده وم، زما راج زما دوران ؤ
زړه مې داسې زخمي نه ؤ نه مې تار تار دا ګرېوان ؤ

دا چې ستونی مې راډک شو ماشومتوب مې راپه زړه شو
ها د خړو خاورو لوبې، لېونتوب مې راپه زړه شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو چې کله را زلمی شوم، ماشومتوب لاړه سړی شوم
خپلې سترګې مې کړې خلاصې په شناخت د ځان او خدای شوم
چې د چا د زړه ټکور وم، هغو سترګو ته اغزی شوم
زه ماشوم لېونی نه وم، سړیتوب کې لېونی شوم

دونیا ډکه وه له غمه، زما پام ورته هېڅ نه ؤ
هر ساعت د غم اغاز و، خو انجام ورته هېڅ نه ؤ

خدای شته ډېر زیات پښېمان یم، کوچینوالي په ارمان یم
د غم پېټي ډېر درانه دي، ستړی ستړی یم ستومان یم
په کوم لور زما سفر دی، دا په کومه لار روان یم؟
نه خو خپله د خپل ځان شوم نه په برخه د جانان یم

کاش چې بېرته بیا ماشوم شم له جهانه نا خبره
له خپل ځانه ناخبره له جانانه ناخبره

اوس په برخه اندېښنې دي، د امید ډېوې مې مړې دي
هر سړی رانه خفه دی، د هر چا رانه ګیلې دي
چا ته زه یم ملامته، د چا سترګې ماته مړې دي
د **دانش** دا زنده ګي ده، دا د سترې ژوند کیسې دي

لویه خدایه! ماشومتوب را، بېرته هغه لېونتوب را
چې ویده په الاهو شم،خوږې مور په غېږ کې خوب را

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـلار

یو ماشوم خپلې مور ته داسې ویل:
((د کلي خلك راته بې پلاره وايي))

مور یې په خپله غېږ کې ونغاړلو.
- زويه! رښتيا ده ستا خو پلار نشته.
- مورې! نو پلار مې څه شو؟
- پلار خو دې خدای واخیسته.

ماشوم رنې رنې د مور سترګو ته
یوه شیبه په چُوپه خوله وکتل
بیا یې په کراره وویل
((بېرته یې نه را کوي؟؟؟))

رپیـږي زړه مې، ستـا د جـدایی لـه زوره نه دی
تـر اوسه لا د دارنـګه یـارۍ لـه زوره نه دی

پیـزوان لـه زوره نه دی، د نتکۍ له زوره نه دی
ځنګیـږي پـرې خو زلفو د ټالۍ له زوره نه دی

جانـانـه! چې پـه ټوکه کې ترې هم مرور نه شې
ماشوم زړه مې د دا ډول شوخۍ له زوره نه دی

زاهد به توبه کړې وي، خـو دې کې هم شك نشته
اخر به ترېنه ماته شي، خـولګۍ لـه زوره نه دی

له چا مې سترګه نه سوځي ، په هر سړي ډاډه ځم
میـرات زړه مې د دې یوې نجلۍ له زوره نه دی

تا ډك جامـونه ورکړه، ساقـي ستا دې کور ودان وي
دانش ګـوره د دومره بېخـودۍ له زوره نه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلی دې اور واخلي، کوڅې لمبه لمبه شه
بغیر له تا مې د ژوند، شپې لمبه لمبه شه

چې سترګو سترګو ته مې پکې ستا سترګې نه شي
زما د ژوند جانانه لمحې لمبه لمبه شه

پام کوه مړه چې نه شې، راسره سمه ژاړه
زه درته ناست یمه لا، ډیوې لمبه لمبه شه

د یار د شونډو نشه، چې په کې نه وي پرته
ستا د شرابو ساقي! پیالې لمبه لمبه شه

دانش خو ستا نازونه پر ځان منلي اشنا
د دغه نورو ښکلو نخرې لمبه لمبه شه

زه دې سترې کړم ستومانه خدای دې مړ که
چې زما نه شوې جانانه! خدای دې مړه که

چې زما مخکې دې بل له لاسه نیسي
دا خبره به شي ګرانه خدای دې مړ که

اوس مې وس نشته اشنا خو ورځ د حشر
تا به نیسم له ګریوانه خدای دې مړ که

د ښکلا بېړۍ دې ډوبه په دریاب شه
زړه دې وچوه له خفګانه خدای دې مړ که

ای ناترسه! هېڅ دې ترس په ما رانغی
بې وفا مغرور په ځانه! خدای دې مړ که

ما **دانش** که درته ډېرې ښېرې وکړې
خو پرې نه یم پښېمانه خدای دې مړ که
۱۳۸۳/۱۲/۲۰

ستا پــه محبـت مې ایمان ډېر ښه دی
هر غم تــه نیولی مې ځان ډېر ښه دی

ستا وعــدې منمه چې رښتینې دي
بد نــه دی په تا مې ګومان ډېر ښه دی

ورکــه دې شي دا دونیا دې ورکه شي
ځــار شم ترېنـه هغه جهان ډېر ښه دی

ستا له غمـه ځاځي چې له سترګو مې
دا د رڼـو اوښکو بـاران ډېر ښه دی

زه د وخت ځپـېــړو ســوځولی یــم
ما سره قسم دی جـانـان ډېر ښه دی

پـام کــوه **دانـشـه**! ویـې نــه ګنډې
ډېر ښه دی شکېدلی ګرېوان ډېر ښه دی
۱۳۸۳/۱۲/۷

زه خو نـور ځـه نــه لرم دوعا به درته ولېــږم
اوښکې به در ولېــږم، ژړا بــه درتــه ولېــږم

ښکتــه لــه ښـو ځخه د سوال په لپو پرېوتې
ترمې تـرمې اوښکې مې همدا به درته ولېــږم

نــور که مې هېڅ هم په دې ړنګ کلي کې ونه موندل
میـنــه به درولېــږم حیـا بــه درته ولېــږم

ټول بدن مې مه سېځه د شونډو په اورونو دې
شتـه راســره زړه لـرمه دا بــه درتــه ولـیږم

کله چې راځې نو زما قــبر تــه جنـډه راوړه
ګـرانې! د **دانـش** دا تمـنــا به درته ولېـــږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا پسې بيــا وران دی، زړګی زما
څـومــره پرېــشان دی، زړګی زما

نښې د سپــرلي پــه کې ليدی نشم
ټول عمر خزان دی، زړګی ز مــا

نـشته سيـم و زر ورانو جونګړو کې
ستا په مينه خـــان دی، زړګی زمـــا

هر چا ته يې ځان منګول کې ورکړلو
ځکــه خـو نـادان دی، زړګی زمـا

خپل د کور درشل د اټک پل ګـڼي
ضـد کـوي افـغان دی، زړګی زمـا

۱۳۷۸/۱۱/۲۵

اختره !

تر جانانه تللی نه يمه اختره
لا تر اوسه زه او زړه يمه اختره

تير کال هم وومه يو اځې که ستا ياد شي ؟
سږ هم بې ځالې مرغه يمه اختره

بيا دې يو بلا يادونه را په زړه کړل
بيا اوبه اوبه اوبه يمه اختره

کوچنی اختر   ۱۳۹۰ کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له پخوا نــه تــا شیندلي څــه دستي شیـنـدلي
پـر هـره لاره دي د ژونـــد راتـــه اغـزي شیـنـدلي

دلتـــه دې غرونو تـه مـوږ تل د وینـو رنګ ورکړی
کـله نـا کله کـه ګلـونـــه پــسرلي شینـــدلي

ستا پـــر ښکـــلا بـــه د بـــدرنګــو نظر نه پرېوځي
پـر هر قـدم مې درتـــه یـــاره سپېـــلني شیـنــدلي

ښکاري چې بیـا کوم یـو وحشي پر کلي برید کړی دی
چیـــرته ریـښې ریښې څـــادر چېرته بنګړي شیندلي

اوس خو موږ دلتـــه خـــپل سرونه هم قلم قلم کړل
که مو پخـــوا پـــه کې کپـــړې د پړنګي شیـــنـدلي

نـــاتـــرسه یـــاره قـــدمونـــه لـــږ پـــه پـــام اخله
دانـش ټــوټـــې درتـــه پـــر لاره د زړګي شیندلي
۱۳۸۴/۱۰/۸

زه د هـــر ملـــګري د هر یـــار زړه پسې ګرځـمـه
ستوری یم د ژوند د دې مدار زړه پسې ګرځـمـه

خوږه یـاره! ما دې لـــه کاروان سره ملګری کړه
زه هم ستا په څېر انـګار انـګار زړه پـسې ګرځـمه

تـاسـو به ملــګرو له سپرلي نـه د ګل تمـه کړئ
زه د ګـل د شونــډو د پرهار زړه پــسې ګرځـمـه

شتــون زمـا د شته وجود په شتون کې د ملګرو دی
زړونه بلا ډېر شتــه خو د کـــار زړه پسې ګرځمه

صبر شـه جانـــانـه! زما توري تـا اوس نـه یادئ
دې ورځو کې زه د خپل اختیار[1] زړه پسې ګرځمه

۱: هجرت الله اختیار زما لیکوال او شاعر ملګری دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه غوټۍ چې شي مُوسکۍ سپرلي ته غاړه و رکړي
داسې مې ستا هره خندا زړګي تـه غاړه ورکړي

د ګل پـه ښاخ کې د ګل پـاڼو ښکلولو په نيت
کله نـا کله بـوراګان اغزي تـه غـاړه ورکړي

دې زمانه کې معشوقې ټولې د ګل خويندې دي
چې صنوبر پـرېږدي او تور زنګي ته غاړه ورکړي

جانـانـه! چېرتـه او تـر کـومـه به يې وساتو ترې
زموږ دا خوږ ژوند به اخر مرګي ته غـاړه ورکړي

د **دانـش** سترګو کې څپه بيا د مستۍ خوره ده
لکه ناڅاپـه چې دلبـر سړي تـه غـاړه ورکړي

۹/۱۰/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

ښخ شوی پـر سينه مې خنجر ستا له لاسه دی
هر داغ زما پـر زړه، هـر پر هر ستا له لاسه دی

په دې ګناه خو ګرانه زه بـل څوک نشم نيولی
پر مـا دا نـړېدلی کمر ستـا لـه لاسـه دی

چې زه پـرې نازېدم ما له نړۍ سره سيالي کړه
مات شوی مـې اوس هغه وزر ستا له لاسه دی

ګيله زما لـه تـا ده، نـه له غيـر و لـه غمازه
پېښ شوی راته هر ځل خطر ستا لـه لاسه دی

دانـش چې په دې ټول کلي کې تاته ګوته نيسي
ګرېوان يې خيـرې شوی اکثر ستا له لاسه دی

۱۰/۲/۱۳۸۵ ننګرهار پوهنتون

ستا خو انځور زما په سترګو کې دی
لکه یو نــور زمـا په سترګو کې دی

یــو څه ستــا حسن پسخونې کوي
یو څـه قصور زما په سترګو کې دی

ګرانې! ستا مـخ ته مې نن ډېر کتلي
ځکـه سرور زمـا پـه سترګو کې دی

جانـانـه! تـا نــه شکایــت تـر اوسه
لکه رنځـور زمــا په سترګو کې دی

زړه مې زخمي دی، دا چې نه ژاړمه
دا خو غـرور زمـا په سترګو کې دی

دانـشـه! هـر ښکلـی د دغـه کلي
شته دی، ضرور زما په سترګو کې دی

۵/۷/۱۳۸۵ ننګرهار پوهنتون

لــه ماښـامــه تــر سهـاره خلک تښتــي
هم لــه کلي هم لــه ښاره خلک تښتـــي

خـدایـه! بیـا مې څـه افت په وطن راغی
بیـا له کوم یــوه ښـامــاره خلک تښتـــي

چا تـرې ټولې څانګې پرې کړې لغړ ښکاري
د بـر کلي لــــه چینـــاره خلک تښتـــي

زړونــه مات دي مستي نـشته په زلمـو کې
لــــه ټېــو د یکــه زاره خلک تښتـــي

په سرو سترګــو لـــه اټـکه اوړي ژاړي
له کــابل او ننګــرهـاره خلک تښتـــي

ستا **دانـش** یوازې ستا کوڅو ته ناست دی
ای زمـا د میـــنې یـــاره خـــلک تښتـــي

۱۳۸۰/۶/۳۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جنګه سترې يو پـــه جنګ کې ګوزاره نه کېږي
ملګرو نور د تـــورو شرنګ کې ګوزاره نه کېږي

زمـوږ د هر يـو جنګ انجام دی د بل نوی اغاز
بس دی د سرو وينو پـه رنګ کې ګوزاره نه کېږي

د نفـاق اور مـو تـر کـاله او تـر بسـتره راغــی
ښځې خاوند پـه يو پالنګ کې ګوزاره نه کېږي

مـوږ عادت شوي يـو ټـوپکو او کوتکـو سره
اوس مو سُرود او په اهنګ کې ګوزاره نه کېږي

ناست دی لـه تـا سره خو لار د رقيبـانو څاري
دانـشه! پاڅه د يار څنګ کې ګوزاره نه کېږي

مـــا ستا د يـــادونو د کاروان لاره نيـــولې ده
اوښکو مې له سترګو د ګرېوان لاره نيولې ده

څنګه به اټک ته د زخمي زړګي حال نه وايم
چا مې په تورخم کې د جانـان لاره نيولې ده

لرې کړه جامونه ساقي زهر دي شي نه يې څښم
مـــا پـــه محبت کې د ايمان لاره نيولې ده

خدايه! تـه مې ښکلې ګل اندامه ترېنه وساتې
چېرته ورته بيا ديـو تُــرابـان لاره نيـولې ده

ډېره مې ژړا وکړه خو چا جانان خبر نه کړ
اوس نو ما **دانش** د يه قربان لاره نيولې ده

۱۳۸۰/۶/۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه څوک ده؟

ښځه چې مور وي، نو ښکاره ده چې جنت ده ښځه
ښځه چې لور شي، نو وريړي دې رحمت ده ښځه

ښځه چې خور وي، نو نعمت دی ورور بې خوره مه شه
ښځه رونق د زنده ګۍ ده، او زينت ده ښځه

ښځه ملاله ده، نازو ده، ناهيده ده د وخت
ښځه ډګر د حماسو ده او عظمت ده ښځه

د ژوند پايښت، د ژوند بقا، د انسانيت فلسفه
په دې نړۍ کې ستره بېلګه د فطرت ده ښځه

ښځه هستي، ښځه ښکلا ده، د تهذيب نښه ده
دانشه! توله مينه مينه ده الفت ده ښځه

د ښځو نړيوالې ورځې په وياړ ۱۹/۱۲/۱۳۸۸

د خپل وجود قدو قامت سره روان نه شومه
زه د حالاتو نزاکت سره روان نه شومه

دا چې تيندک خورمه پر لار او تاته نه رسېږم
ستا په طرف استقامت سره روان نه شومه

يو څه رقيبان ډېر بد دي، يو څه راسره ښه دي
د بعضو خو نه بدې شم او نه راسره ښه دي

دوستان هم کله، کله کولوي راپسې کاڼې
چې کله مخامخ شي، نو خواږه راسره ښه دي

بې ستا له درد و غمه به مې زړه ګوره پړک وچوي
غمونه دې پر زړه باندې پراته راسره ښه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شکر ښاپیرۍ

کله خفــه شي رانه لاړه شي د شعر ښاپېرۍ
کله نــاڅاپه راتر غـــاړه شي د شعر ښاپېرۍ

کله یوه هم نــه وي کله کله غبــرګې راشي
مینه احساس او ښکلا واړه شي د شعر ښاپېرۍ

کله حالات شي راتــه تـــوري کلــه عشق د جانان
دانــشه! کله کله دواړه شي د شعر ښاپېــرۍ

هغــه زما بــه چې پــرې مینــه راتـــله
هغــه انــسان لــه کـــلي کــډه وکـــړه
اوس بــه پــه چا سترګې خوږې شي زمـــا
لاړه جــانـــان لــه کـلي کــډۀ وکـــړه

خدایــه! اوس ستـــا په دغه لوی جهان کې
مـــا تـــه دا ځان ولې یـــوازې ښکـــاري ؟
پـــر هـــره پـــاڼـــه مـــې د زړه د کـــتاب
نـــوم د جانـــان ولې یـــوازې ښکـــاري ؟

ولې دا نـــور ښکـــلي یې نـــه خوښېږي
ولې مــې زړه تـــصویــر د چا نـــه ســـاتي
څوک چې یې خوښ دی هغه بیا نه راځي
نـو دا بــه څــۀ تــصویر د چا نــه ســاتي

ولې لــه ستــرګو نــه مې اوښکې څاځي؟
ولــې دا زړه رانــه جــانــان غــواړي؟
چــې زه يــې پــه نيمــه لاره پرېښــودمه
دا رانــه بــيا هغــه انــسان غــواړي

له جــانــان هېــر يمــه پوهېــږم په دې
جانان عــادت د هېــرولــو درلود
زه يــې والله کــه پــر زړه وګــرځمــه
يـــو يې صفــت د هېــرولــو درلـــود

خــو چې زما لـــه زړه به خنګه وځي؟
دا سوال لــه مـا سره حــل شوی نــه دی
نــه ترېنــه هېر دی نــه بــه هېر شي جانان
دانــش هــغــه دی بــدل شوی نــه دی

❀

ګرانې چې يو د بل ليـــدو تــه له مرګي پاتې شو
ساه به ساتو، ساه خو به اخلو چې ژوندي پاتې شو

که رښتيـا مينــه لـــېونتـــوب وي، مينان لېوني
زړه خو مې غــواړي چې همداسې لېوني پاتې شو

هجره! کــه ستا ترخې شپې مو ترې مرګي ورسئ
نور به دې خومــره پـوره وړي او بــاقي پــاتې شو

اورونــه وشينــــده، لمبې دې له رخسار پورته کړه
موږ پتنګان يوو، موږ عادت يوو، که ستي پاتې شو

په صبر ونــه شوه، **دانـــشه**! پـيــمانو ته لاس کړه
دا ځل بـــه هم ګوره سخا نــه د ساقي پـــاتې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلـه مې زړه کلـه باڼـه کلـه لېـمه شي ښکلي
کله دا وايم لـه يـوې مخې دې مــړه شي ښکلي

کله خـواږه لکـه شربت شي مينـه مينـه شي ټول
کلـه سړی حـلالـوي چـاړه چـاړه شي ښکلـي

خوي د هندوانو دی په کې خو زه حيران يمه چې
دا کلـه کلـه نو بيا څنګه پُـښتانه شي ښکلـي

موږ جل وهلي به لا نور له تندې مړه شو پـسې
که د وښو غوندې په هر ځای کې راشنه شي ښکلي

زړګی درزېـږي ټول بـدن ورته ميـږي ميږي شي
دانـشه! چا سره چې کله خوله په خوله شي ښکلي

۱۳۸۰/۶/۱۸

زمانې ستړې نـه شوې، ستړی دې کړم
په وير اخته پـه غـم لـړلی، دې کړم

وختـه! مـا چـاتـه غاړه کېښوده
خو تـاتـه پـاتې راغـلم غلی دې کړم

نـور مـې ازميښت د حوصلې مه اخله
مانـه دې يار واخيست نيمګړی دې کړم

څومـره چـې تا په اور کې وسېزلم
هغـومره لاپسې پيـاوړی دې کـړم

پـه ژوند زمـا درسره قـدر نـه ؤ
دانـش چې مړ شوم نو ښاغلی دې کړم

۲۲/۷/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

اوبـو یمـه اخیستی، خــو څوک لاس نــه راکوي
نـاځوانــه ده دونیــا، د ژونـد احساس نــه راکوي

ستا مینه تــاوه وي رانــه هـر ځل د غـم خــادر
جانــانـــه! د خوښۍ راتـــه لبـاس نـه راکوي

عجیبــه ده، په عشق کې شوم له عقل و فکره خلاص
سنَد راتــه بــیا هم څوک د افــلاس نــه راکوي

زه خــپلــه سپېڅلتیـا د محبت تــر پایــه ساتم
شیطان لعین دې ډېر پــه کې وسواس نــه راکوي

احساس د محبت دې خدای تر مرګه ما **دانش** ته
بې ستا نـــه پــه احـد من الـــناس نـــه راکوي

د زړه خبــرې

بېګاه مې ستا تصویر ته یو بلا خبرې وکړې
ګیله، ګیله ووم ورتـه
زړګی مې ښه را سپک کړ
تصـویـر دې غلی ؤ
غــوږ ،غــوږ ؤ راتــه
نه یې خبره راسره کــړه غبرګــه
او نه یې ستا په شان ، ناندرۍ راسره ووهلې
ستا نه مې ستا تصویر ډېر زیات خوښ شو
غواړم چې بیا ورته د زړه خبرې ټولې وکړم!!!!!

۱۳۹۰/۱۰/۱۶

ګولۍ ګولۍ سترګې دې زړه وژني د زړه قاتله!
چې انسان وژنې نو انسان به درته څوک ووايي؟

زېړ مازيګر دی ياره بس دی ښېرې مه کړه ورته
که **دانش** مړ شي نو جانان به درته څوک ووايي؟

چې زه وايمه مين يم په تا، دی ورته حيران شي
مسکی د ښو لاندې شي، سړی ورته حيران شي

نه هو راته کوي، نه يې په نه باندې پوهېږم
نو ځکه دا زما ماشوم زړګی ورته حيران شي

دا بې انتها مينه او دا ډيرې فاصلې
دانش هم خپله هرځلې په خدای ورته حيران شي

تا به له هر توپاني باد ساتم
جانانه! ډېر به دې په داد ساتم

ګرانې! زه ستا هره يوه خبره
زړه کې په نوم باندې د ياد ساتم

ماته همداسې راکوه دردونه
د زړګي کور به پرې اباد ساتم

درد به لړم خو څوک مې آه نه اوري
په زړه او ستوني که فرياد ساتم

دانشه! زه دې روغ له درده نه شم
خو نازولی يار به ښاد ساتم

١٨/١٢/١٣٩٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا تصور مې څوروي تـه مې له خياله نه ځې
زما د ژوند د لېونۍ نغمې لـه تالـه نـه ځې

ماضي خوږه وه، ژونـده تا ترې منډه واخيستله
حال چې په غم لړلې شپې دي؛ نو له حاله نه ځې

تا خو به ويل چې مونږ يو دواړه لکه نوک او ورۍ
جانانه! نـه شې پښيمـانـه اوس به شا له نه ځې

نظـره! دا خو د جانـان له مخـه نـه شو طواف
چې د تندي له خال د زنې تر شين خالـه نـه ځې

پـه ميخانه کې خلک غم غلطوي **دانشه**!
تـه لـه سببـه د ګناه او لـه وبالـه نـه ځې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دانش او د ډیوې رڼا

ځوان ریالیست، غزلبول شاعر او لیکوال محمد نادر دانش ناصري د بهرام خان ناصري ځوی، د دلاور خان ناصري لمسی په ۱۳۶۳ ل کال د ننګرهار ولایت کوز کنړ ولسوالۍ ملکزیي کلي په یوه دینداره او پښتنه کورنۍ کې سترګې غړولي دي. دانش لومړنۍ زده کړې په کابل او منځنۍ زده کړې د ننګرهار ولایت په عبدالوکیل منځني ښوونځي، چې اوسمهال عبدالوکیل لېسه ده، کې بشپړې کړې، پر ۱۳۷۸ ل کال له شهید محمد عارف عالي لیسې څخه فارغ او پر ۱۳۸۲ ل کال یې د کانکور ازموینې له لارې د ننګرهار پوهنتون د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي ته لاره وموندله.

له څلور کلونو پرله پسې زده کړو وروسته په ۱۳۸۶ ل کال له دغه پوهنځي څخه فارغ او له هماغه مهاله یې د خپلو خلکو او هېواد خدمت ته ملې بډ وهلي دي. دانش اوس مهال په یوه حقوقي غیر دولتي خیریه اداره کې د حقوقي مرستیال په توګه دنده پرمخ وړي.

نادر دانش زما د کوچینوالي د خواږه عمر ملګری دی، له ډېر پخوا د ملګرتیا په تار تړلي یو او د ژوند له درانده پیټې سره لالهانده مزل کوو. زه او دانش د نورې ملګرتیا تر څنګ ټولګیوال هم پاتې شوي یو، د ښوونځي منځنۍ او لېسې دورې مو سره یو ځای بشپړې کړې دي. د دانش د ستړي ژوند کیسه کیسه راته رایاده ده، ما د دانش د ژوند سرې تودې لیدلي، زه د هغې له خندا سره بلد یم، ډیر ځلې مې د

نور د پښتې په دریم مخ کې.....

دانش د اوښکو بدرګه هم په خپلو اوښکو کړېده. «د ډیوې رڼا ته» دا نوم ماته رښتیا هم هغه وخت را یادوي، چې زه او دی به د ډیوې رڼا ته ناست و، دانش د ښوونځي سبقونه د ډیوې رڼا ته زده کړل، د پوهنتون له ارزښته ډک درسونه یې د ډیوې رڼا ته ولوستل، د همدې ډیوې رڼا ته یې خواږه شعرونه ولیکل او دا دی اوس د خپل شعر مینه والو ته په سندریز مجمر کې د ډیوې رڼا مخې ته ږدي. ما دانش پخوا هم لوستی ؤ، اوس مې هم ولوست اوکه ژوند وي نو په راتلونکي کې به یې هم له خوږو شعري پنځونو بې برخې نه شم ، زه د خپلو خبرو لمن د خوږ دانش په یو بیت راټولوم ، دانش ته د دې معنوي بریا مبارکي وایم او تاسو ته بلنه درکوم چې د ډیوې دې رڼا ته څو شېبې تم شئ، خوند ترې واخلئ او ادبي تنده مو پرې ماته کړئ!

داسې هم نه ده چې خوښي راته ژوند نه راکوي
داسې وخت هم نشته چې اوښکه په ښو نه لړو

په درنښت
محمد فاروق دیدار
جلال اباد ننګرهار خپله مېنه
۱۴/۱۲/۱۳۹۰

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library